

AFM agenda 2024

In het kort De verregaande digitalisering, de internationalisering, de duurzaamheidstransitie en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zijn impactvolle trends die zowel de financiële sector en als de AFM raken. Deze trends geven richting aan ons werk met als doel de mogelijke risico's te beperken. In deze Agenda 2024 staan de activiteiten die we dit jaar uitvoeren vanuit ons toezicht op financiële dienstverlening, kapitaalmarkten, asset management en accountancy & verslaggeving.

Inhoud

1. Belangrijkste ontwikkelingen	3
2. Strategie	6
3. Prioriteiten en belangrijkste activiteiten 2024	7
3.1 Toezicht op financiële dienstverlening	9
3.2 Toezicht op kapitaalmarkten	14
3.3 Toezicht op asset management	17
3.4 Toezicht op accountancy en verslaggeving	21
3.5 AFM-brede onderwerpen	25
4. Financiën 2024	29
5. Bijlage: Externe KPI's	38

1. Belangrijkste ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen en risico's kunt u in meer detail lezen in onze publicatie [Trendzicht](#).

Algemene ontwikkelingen

De economische groei valt terug, met hardnekkige inflatie en stijgende rente als belangrijke oorzaken. In 2022 liep de inflatie sterk op door forse prijsstijgingen van energie. Wereldwijd hebben centrale banken met verkrappend monetair beleid ingegrepen om de inflatie te matigen, maar met name de kerninflatie heeft zich nog niet laten beteugelen. De verwachting is dat in 2023 en 2024 de inflatie nog ruim boven de inflatiedoelstelling van de ECB van 2% uitkomt. Ondertussen is er in Nederland sprake van een lichte recessie, doordat de groei-cijfers van het eerste en tweede kwartaal van 2023 net onder de nul lagen. Naar verwachting groeit de Nederlandse economie over heel 2023 met 0,7% en in 2024 met 1,4%, terwijl de arbeidsmarkt krap blijft. Deze lichte economische groei is echter kwetsbaar voor verdere inflatie- en renteschokken en een mogelijke groeivertraging in China.

Overheidsingrijpen heeft de financiële gevolgen van de inflatie en rentestijgingen voor Nederlandse huishoudens vooralsnog beperkt, maar waakzaamheid is geboden. De kwetsbaarheid van de economie vertaalt zich door in de financiële positie van huishoudens.

Huishoudens voelen de hoge inflatie in de portemonnee, onder andere door duurdere boodschappen en gestegen energiekosten. De overheid neemt maatregelen om de gevolgen hiervan te dempen, vooral voor de huishoudens met lage inkomens. Hiermee wordt de verwachte stijging van het aantal mensen in armoede voorlopig voorkomen. De zorg voor kwetsbaren blijft echter groot en heeft dan ook de aandacht van toezichthouders en beleidsbepalers. Op de kredietmarkten is het beeld vooralsnog stabiel. Hypotheekrentes staan grotendeels voor langere tijd vast en de huizenprijzen passen zich vooralsnog zonder grote schokken aan de nieuwe renteniveaus aan. Indicaties van oplopende betalingsproblemen bij consumptief of hypothecair

krediet zijn vooralsnog niet of nauwelijks aanwezig. Alleen een stevige economische terugval zou dit beeld verslechteren, maar die wordt op dit moment nog niet voorzien.

Binnen de financiële sector hebben de hoge inflatie en stijgende rente stevige impact op verdienmodellen en de financiële waardering van activa. De stijging van de beleidsrentes van centrale banken doet de rentes op staatsobligaties en bedrijfsobligaties meestijgen. De terugkeer van de rente naar meer 'normale' niveaus betekent in het algemeen een gezonder verdienmodel voor de meeste financiële ondernemingen. Ook leidt het tot een robuuster financieel systeem omdat het minder prikkels bevat om via risicovolle activiteiten op zoek te gaan naar rendement. De overgang naar normale renteniveaus zorgt echter ook voor een waardevermindering van de uitstaande schuld. Hierdoor worden met name houders van vastrentende waarden geraakt. De verwachte waarde van ondernemingen die drijven op de belofte van hun groeipotentieel (zoals startups in de techsector) neemt af, terwijl financiering tegen zeer lage rentes niet meer mogelijk is. Met de aanhoudende inflatie, toenemende rente, onzekerheid op kapitaalmarkten en hoge snelheid van nieuwsverspreiding is het niet onwaarschijnlijk dat dit de komende periode leidt tot abrupte koersschommelingen en liquiditeitsproblemen.

Digitalisering

De ontwikkelingen in kunstmatige intelligentie (AI) gaan razendsnel en creëren kansen en risico's voor de financiële sector. De toepassing van AI (bijvoorbeeld Large Language Models, zoals ChatGPT) gaat een steeds grotere impact hebben op maatschappij en economie en dus ook op de financiële sector. In het algemeen kan AI bijdragen aan het efficiënter maken van de financiële sector door allerlei administratieve, dataverwerkingstaken en risicobeheersingstaken uit handen te nemen. Daarnaast kan AI gebruikt worden voor directe dienstverlening in de vorm van adviesdiensten, het bedenken en uitvoeren van handels-

strategieën, het personaliseren van offertes voor kredieten en verzekeringen, het uitvoeren van gerichte marketingcampagnes, enzovoort. Het gebruik kan ook risico's met zich meebrengen, bijvoorbeeld wanneer het onduidelijk is hoe een AI-model tot een bepaalde uitkomst komt. Ook kan personalisatie met behulp van AI ertoe leiden dat bepaalde consumenten op basis van het gehanteerde algoritme worden gediscrimineerd of uitgesloten van de markt. Het is van belang dat financiële instellingen voldoende beheersmaatregelen treffen om de risico's van digitalisering in het proces van kredietacceptatie bij de inzet van algoritmes te verkleinen. Daarnaast dienen financiële instellingen de uitkomsten van hun AI-modellen te kunnen uitleggen. De in ontwikkeling zijnde Europese AI-verordening zal meer aangrijpingspunten gaan bieden om de in potentie grote impact van AI in goede banen te leiden, maar loopt hoogstwaarschijnlijk ook direct achter bij de voortschrijdende technologische mogelijkheden.

De digitalisering van de financiële sector en het aanbieden van producten en diensten via online platformen zetten in gestaag tempo door. Denk hierbij in de eerste plaats aan de verweving van de financiële sector met (grote) techbedrijven. De verwevenheid van grote techbedrijven leidt vaak tot lagere kosten en grotere efficiëntie, maar zorgt ook voor meer afhankelijkheid en concentratie-risico's, kwetsbaarheden zoals digitale criminaliteit, en tot verminderde aangrijpingspunten voor toezicht. Ook de cryptomarkt blijft in beweging. Met de Markets in Crypto Assets Regulation (MiCAR) wordt een goede eerste stap gezet om deze markt onder toezicht te brengen. De AFM krijgt meer mogelijkheden om malafide praktijken aan te pakken. De regulering lost echter niet alles op, crypto's blijven zeer volatiel en daarmee een risicovolle investering. De ontwikkeling van de achterliggende techniek (Distributed Ledger Technology, DLT) probeert nog altijd de belofte in te lossen in de vorm van een verschuiving van het traditioneel gecentraliseerde financiële systeem naar een peer-to-peer financieel systeem (Decentralised Finance, DeFi). Vooralsnog draagt DeFi ook meerdere traditionele financiële risico's in zich en worden deze verder versterkt door het internationale decentrale karakter en de verhoogde complexiteit van de onderliggende technologie.

Verduurzaming

Het behalen van de klimaatdoelen uit het Akkoord van Parijs staat onder druk. Dit leidt ertoe dat de risico's van klimaatverandering, waaronder extreem weer, zeespiegelstijging en biodiversiteitsverlies, verder toenemen. In Nederland betekent dat onder andere toenemende financiële schade als gevolg van verdroging, overstromingen en extreem weer. Veel van dit soort schade is onverzekerbaar, wat in toenemende mate tot grote financiële risico's voor huishoudens en ondernemingen kan leiden. De maatschappelijke bewustwording hiervan moet nog grotendeels op gang komen.

De maatschappelijke en politieke wens groeit om financiële markten vaart te laten maken met de duurzaamheidstransitie. Verduurzaming van de eigen woningsector staat hoog op de politieke agenda. Om verduurzaming van de eigen woning te stimuleren en beter financieerbaar te maken, wijzigen in 2024 de hypothecaire leennormen. Hierdoor kan meer geleend worden bij een beter energielabel. De effectiviteit van deze maatregelen hangt ook af van goede advisering hierover door hypotheekadviseurs en aanbieders van hypothecaire krediet. De vraag naar groene (beleggings)producten neemt toe. Dit leidt tot sterke prikkels in de markt om hieraan tegemoet te komen. Een golf aan nieuwe duurzaamheidsregelgeving ontrolt zich. Deze regelgeving richt zich voornamelijk op het verbeteren van transparantie over duurzaamheidsrisico's en -impact, en de aansluiting van financiële producten bij de duurzaamheidswensen van klanten. Voor de transitie is vertrouwen in het label 'groen' namelijk cruciaal. Dat ziet ook op de risico's van net-zero claims van uitgevende instellingen en nieuwe trends zoals [vrijwillige carbon markten](#). Vroegtijdig ingrijpen en bijsturen door beleidsbepalers en toezichthouders voorkomt veel onduidelijkheid.

Vooralsnog loopt de duurzaamheidstransitie achter op het gewenste tempo. Op allerlei terreinen binnen de financiële sector is de druk op de verduurzaming groot, maar zijn er ook zorgen over de snelheid waarop de duurzaamheidstransitie doorzet. Assetmanagers zijn voorzichtig met het classificeren van hun fondsen, doordat er nog onvoldoende duidelijke regelgeving over duurzaamheidsclassificaties bestaat. Onder andere uitgevende instellingen en accountants krijgen te maken met nieuwe Europese verslaggevingsregelgeving (CSRD), maar beschikbare duurzaamheidsdata schiet vaak nog tekort voor de rapportagevereisten. Een ander vraagstuk is het vinden van de optimale balans tussen financieel rendement en ESG-impact van beleggingen. De wijze waarop duurzame beleggingen worden gepresenteerd, sluit onvoldoende aan op de motivaties van consumenten om duurzaam te beleggen. Hierdoor kunnen consumenten moeilijk bepalen welke duurzame belegging aansluit bij hun voorkeuren. Wanneer daadwerkelijk prioriteit aan ESG-doelen wordt gegeven, vraagt dit om transparantie bij het informeren van beleggers. Want de verwachtingen mogen dan hoog zijn, de reële impact op verduurzaming is vaak lastig te meten. Ook draagt de voortdurende groei van passief beleggen, onder druk van schaalvergroting en kostenbesparing, niet bij aan een stevig engagement richting vervuilende ondernemingen. Al met al verkleint elke vertraging de kans op een spoedige en ordelijke transitie naar een duurzame economie.

Internationalisering

Financiële dienstverlening krijgt in toenemende mate een internationaal karakter, wat grensoverschrijdende problemen en risico's met zich meebrengt. De Nederlandse financiële markten zijn aantrekkelijk voor buitenlandse partijen. Gedreven door digitalisering zien we een toename van grensoverschrijdende financiële dienstverlening. Naast de positieve effecten van een toename van het aanbod en een grotere diversiteit aan aanbieders, leidt het grensoverschrijdende karakter van financiële markten tot grensoverschrijdende risico's, zoals malafide buitenlandse aanbieders van risicovolle beleggingsproducten, een toename van grensoverschrijdend marktmisbruik op kapitaalmarkten en het ontstaan van een ongelijk speelveld tussen binnenlandse en buitenlandse aanbieders van financiële producten en

diensten. Deze risico's kunnen minder adequaat worden geadresseerd op nationaal niveau en vragen om een internationale aanpak.

In reactie op de toename van grensoverschrijdende financiële dienstverlening zien we een beweging naar verdergaande internationalisering van toezicht en toezichtconvergentie. Er komt op korte termijn veel nieuwe, omvangrijke, Europese wet- en regelgeving op de financiële sector af. Ook op het gebied van toezicht wordt er steeds meer samenwerking gezocht, bijvoorbeeld tussen de Europese toezichthouder op de interne markt voor elektriciteit en aardgas (ACER) en ESMA, naar aanleiding van de volatiele gasmarkt afgelopen jaar. Mondiaal spelen geopolitieke spanningen een belangrijke rol en staat de Europese strategische autonomie in de politieke schijnwerpers. Voor een gezond financieel systeem zijn zowel een robuust bankensysteem als veerkrachtige en gediversifieerde kapitaalmarkten van belang. Hierdoor is er hernieuwde interesse voor de Europese Kapitaalmarktenunie (Capital Markets Union, CMU): het ambitieuze plan om geld van investeerders vrijelijk over de Europese kapitaalmarkten te laten bewegen. Hiervoor is toezichtconvergentie van groot belang.

2. Strategie

De AFM heeft in 2022 haar strategie vernieuwd. De [AFM Strategie 2023-2026](#) is de basis voor de Agenda 2024.

De strategie is samengevat in de onderstaande figuur.

De missie van de AFM geeft richting aan de uitvoering van onze wettelijke taken. De missie van de AFM luidt: 'De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland'.

De AFM hanteert een toezichtaanpak die risicogestuurd, datagedreven en resultaatgericht is. Risicogestuurd houdt in dat de AFM zich richt op zaken waar de meeste schade voor consumenten, beleggers en overige marktpartijen kan ontstaan. Datagedreven toezicht houdt in dat we risicohypothesen en risico-indicatoren formuleren, de informatiebehoefte bepalen en data verzamelen en ontsluiten. Hiermee kunnen we risico's systematisch monitoren, begrijpen en effectief aanpakken. Resultaatgericht betekent dat we ons richten op maximale impact met de formele en informele instrumenten die we hebben. Voor het beste resultaat spelen we in op drijfveren en oorzaken van gedrag. Digitalisering, internationalisering en verduurzaming zijn de drie langetermijntrends die in hoge mate impact hebben op de Nederlandse samenleving, de financiële sector en de AFM. Deze trends geven richting aan ons toezicht. De meest recente analyse daarvan is te vinden in samenvatting in het voorgaande hoofdstuk 1 en de uitgebreide versie in onze publicatie [Trendzicht](#).

De missie en externe ontwikkelingen zijn vertaald naar meerjarige toezichtdoelen voor de vier toezichtgebieden. Deze zijn voor het komende jaar uitgewerkt in hoofdstuk 3. Daarnaast zijn AFM-brede onderwerpen, zoals het tegengaan van crimineel gedrag en financiële stabiliteit, uitgewerkt in hoofdstuk 3.5.

Een professionele organisatie biedt een stevig fundament voor het behalen van de toezichtdoelen en missie. De doelstellingen op dit vlak zijn te vinden in hoofdstuk 3.5.3.

3. Prioriteiten en belangrijkste activiteiten 2024

In 2024 geeft de AFM prioriteit aan de volgende doelstellingen:

De AFM beheerst de effecten van digitalisering in de markt door in toenemende mate met data en technologie toezicht te houden op technologie.

- Het toezicht op DORA wordt voorbereid en het instellingentoezicht op (digitale) bedrijfsvoering versterkt.
- Datagedreven toezicht zorgt voor betere toezichtresultaten.
- De voorbereiding op de AI-verordening wordt afgerond.

De AFM is internationaal invloedrijk door gericht bij te dragen aan EU-regelgeving en het EU-toezicht actief te verbeteren.

- De AFM bereidt het cryptotoezicht voor, en realiseert draagvlak in EU-verband voor het effectief bestrijden van illegalen en het oplossen van cross border issues.
- We laten binnen de EU zien dat risicogestuurd en datagedreven werken op een doelmatige manier zorgt voor resultaten in het toezicht.

De AFM heeft een integrale duurzaamheidsstrategie.

- We ontwikkelen een integrale toezichtstrategie voor toezicht op duurzaamheid.
- Connectiviteit tussen financiële en niet-financiële gegevens (ESG) wordt de norm.
- De CSRD-duurzaamheidsimplementatie wordt voorbereid voor 2025.

De AFM voert prioriteiten in het toezicht effectief uit door de start van het toezicht op de pensioentransitie en de bestrijding van manipulatief handelsgedrag.

- Het AFM-toezicht op de pensioentransitie gaat succesvol van start.
- Het vernieuwde toezicht op financiële dienstverleners wordt succesvol geïmplementeerd.
- De AFM bestrijdt manipulatief handelsgedrag met betrekking tot aandelen, obligaties en grondstoffen.

De AFM is een professionele en vitale organisatie die wendbaar is, een sterk lerend vermogen heeft en beschikt over een effectieve IT-infrastructuur en voldoende budget.

- De IT-strategie is succesvol door voorspelbare IT-implementaties, zoals de afronding van de cloudmigraties, het ondersteunen van nieuwe taken en de vernieuwing van MijnAFM.
- De AFM werkt mee aan het tot stand komen van een passend kostenkader, in samenwerking met de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- De AFM versterkt haar wendbaarheid en lerend vermogen.

Nieuwe wetgeving

In 2024 komt er (nieuwe) wetgeving waar de AFM toezicht op moet gaan houden of waarvoor toezicht voorbereid of geïntensiveerd wordt. Dit vergt een forse extra inspanning van de AFM waarvoor ook extra financiële middelen nodig zijn. In tabel 1 staan de (nieuwe) taken die in 2024 impact hebben op de AFM.

Het ministerie van Financiën heeft in overleg met de AFM het kostenkader aangepast om de extra kosten van het toezicht op MiCAR en DORA in 2024 op te kunnen vangen. Dit staat in hoofdstuk 4: Financiën verder toegelicht.

Tabel 1 Belangrijke (nieuwe) wettelijke taken in 2024

Naam	In werking	Toelichting
MiCAR	2024	Vanaf eind december 2024 moeten partijen een MiCAR-vergunning hebben om cryptodiensten te verlenen en moeten zij aan de MiCAR-normen voldoen. Hiermee is de eerste stap gezet voor de regulering van de cryptomarkt. In 2024 ligt het zwaartepunt van ons toezicht op vergunningverlening en personentoetsing. Daarnaast zullen kennisopbouw, het voorbereiden van marktpartijen, internationale samenwerking, de voorbereidingen van het toezicht, waaronder het toezicht op witwassen, capaciteit vergen.
DORA	2025	De DORA-regelgeving richt zich op het vergroten van de cyberweerbaarheid van ondernemingen. De voorbereiding van ons toezicht richt zich in 2024 op informeren, het nakomen van rapportageverplichtingen en het reageren op (de meest ernstige) incidenten. AFM voert iedere 3 jaar een onderzoek uit bij 5 instellingen met een hoge systeemrelevantie, inclusief opvolging en toezicht op TLPT testing (TIBER).
CSRD	2024	De CSRD verplicht beursgenoteerde ondernemingen en grote niet-beursgenoteerde ondernemingen om uitvoerig te rapporteren over hun duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidsimpact volgens de voorgeschreven European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Deze verplichting gaat trapsgewijs in vanaf boekjaar 2024.
SFDR	2021 en 2023	De SFDR heeft stapsgewijs transparantieplichtingen op het gebied van duurzaamheid geïntroduceerd. De lagere regelgeving is van toepassing sinds 2023. De opgelegde verplichtingen zijn zeer specifiek en complex, en deels nieuw voor marktpartijen en toezicht. Als toezichthouder controleren we de naleving van de wetgeving en geven wij guidance op het gebied van transparantie, productgovernance en passendheid. Voor het toezicht op deze regelgeving is nu meer capaciteit nodig dan voorzien ten tijde van de introductie van SFDR-wetgeving.
NPLD	2023	De AFM wordt de bevoegde autoriteit om toezicht te houden op de richtlijn voor non-performing loans. Door de NPLD komen kredietsserviciers onder het toezicht van de AFM, evenals andere partijen die zakelijke kredieten servicen. De AFM zal hiervoor vergunningaanvragen beoordelen, gedragstoezicht uitvoeren en een nationaal register bijhouden.
DTR	2025	Als gevolg van de implementatie van de Toegankelijkheidsrichtlijn moet de AFM ten behoeve van mensen met een beperking toezicht houden op naleving van nieuwe verplichtingen voor aanbieders van bankdiensten en financiële e-handelsdiensten op gebied van informatieverstrekking, interne procedures, en toegankelijkheid van functies.

3.1 Toezicht op financiële dienstverlening

Klantbelang centraal in tijden van transitie

Grote transities zijn van blijvende invloed op de samenleving en de financiële sector en raken hiermee vrijwel elke consument. We onderscheiden hierin drie transities, namelijk digitalisering en internationalisering, de transitie naar een duurzame economie en tot slot de pensioentransitie. Deze transities hebben ook in 2024 impact op de producten en diensten die de financiële sector aanbiedt, op welke manier dit gebeurt en op ons toezicht.

De AFM stelt om die redenen dan ook dat het klantbelang centraal dient te staan ten tijde van deze transities. Het centraal stellen van het klantbelang betekent dat consumenten goed geïnformeerd worden over de financiële producten en diensten die zij af willen nemen en hierdoor geen onverantwoorde risico's nemen. Deze transities vinden bovendien plaats in een tijd van een aanhoudende hoge inflatie en stijgende rente. Deze macro-economische ontwikkelingen zijn ook van invloed op welke keuzes consumenten maken en kunnen risico's met zich meebrengen, zoals duurdere hypotheeken. Tot slot heeft de AFM veel aandacht voor de nieuwe wet- en regelgeving en het effect daarvan op de sector en consument. Zo bereidt de AFM zich voor op haar nieuwe toezichttaken onder de Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR).

In 2024 willen we met toezicht op financiële dienstverlening het volgende bereiken:

- Digitalisering wordt door financiële dienstverleners ingezet in het belang van de klant. Zo zijn distributie- en verkoopomgevingen helder en klantgericht en bieden financiële dienstverleners producten en diensten aan die beter bij de behoefte van de consument passen. Ook moeten financiële dienstverleners ervoor waken dat digitalisering niet leidt tot uitsluiting, of dat minder digitaal vaardige consumenten niet mee kunnen in deze transitie.
- Marktpartijen ondersteunen consumenten bij het maken van verantwoorde keuzes voor een gezonde financiële toekomst. De keuzeomgeving en distributiekanaal veranderen door digitalisering. De manier waarop consumenten worden beïnvloed verandert daarom ook, zoals door influencers en het gebruik van social media. Om die reden dient de sector producten aan te bieden die passen bij de behoeftes van de consument, zoals bij (duurzame) beleggingen.
- De AFM stuurt op een goede naleving van wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid, zoals de SFDR.
- De overgang naar de nieuwe pensioenregelingen is voor deelnemers begrijpelijk en zij worden tijdig meegenomen in de voor hen persoonlijke gevolgen. Pensioenregelingen sluiten aan bij de risico's die deelnemers kunnen en willen dragen, waarbij zorgvuldige keuzebegeleiding en correcte informatieverstrekking vanuit pensioenuitvoerders plaatsvindt.

Prioriteit 1: Digitalisering

De digitalisering van de financiële sector heeft een groot effect op de consument en de markt. Dit biedt veel kansen en voordelen, zoals innovatievere, persoonlijker en efficiëntere financiële producten en dienstverlening. Maar het brengt ook risico's met zich mee, vooral voor digitaal minder vaardige consumenten. Daarbuiten zijn er ontwikkelingen waarvan de effecten moeilijk in te schatten zijn, zoals bij Kunstmatige Intelligentie (AI) en Open Finance. Om die reden blijft de AFM in 2024 nieuwe kansen en risico's als gevolg van digitalisering signaleren en verkennen, waarbij het klantbelang centraal dient te staan.

Kunstmatige intelligentie/Artificial Intelligence (AI)

De opkomst van 'Large Language Models' (LLMs) vormt een voorbeeld van de razendsnelle ontwikkelingen op het gebied van AI. Naast kansen gaat de inzet van AI gepaard met risico's. Europa zet met de 'Artificial Intelligence Act' (AIA) een eerste stap in het reguleren van AI. De verordening is gestoeld op de bescherming van belangrijke waarden van de Europese Unie, denk aan non-discriminatie, veiligheid en zorg. Verder richt de verordening zich op de definitie van AI en het onderscheid tussen 'onacceptabele risico's', 'hoge risico's' en 'applicaties die grotendeels niet gereguleerd worden'. Het voorstel raakt diverse sectoren en toezicht-houders. Binnen de financiële sector zijn een aantal zaken aangewezen als hoog risico, zoals AI-toepassingen voor kredietscores, kredietwaardigheidstoetsen, en toepassing voor levens- en zorg-verzekeringen. Daarvoor gelden nadere vereisten voor het ontwikkelen en het gebruik van AI-systemen. Voor overige toepassingen met beperkte risico's gelden (slechts) transparantievereisten.

De AIA is niet van toepassing op al het gebruik van AI binnen de financiële sector. Daarnaast geldt op specifieke deelmarkten bestaande regelgeving. De komende jaren zal het beleid en toezicht op AI nader gestalte moeten krijgen. Bestaande regelgeving binnen de financiële sector vormt in ieder geval een belangrijke kapstok om nadere regelgeving op te baseren. Tegen deze achtergrond werkt de AFM samen met DNB om het toezicht op AI in kaart te brengen en zo voor te bereiden op het toezicht.

De sector dient de mogelijkheden van digitalisering in te zetten om de dienstverlening te verbeteren en het belang van de consument centraal te stellen. Dit kunnen marktpartijen onder andere doen door de digitale distributiekanaalen en verkoopomgevingen begrijpelijk en helder in te richten voor consumenten. Het is namelijk voor consumenten niet altijd duidelijk wat de gevolgen zijn van het digitaal afsluiten van producten en diensten. Zo heeft de komst van Buy Now Pay Later (BNPL) laten zien dat consumenten graag gebruik maken van de optie om achteraf te betalen, maar vaak niet weten dat hier kosten aan verbonden kunnen zijn. Een ander belangrijk effect van digitalisering is het

gebruik van verdere automatisering door aanbieders van onder andere advies en kredietverlening. Hierbij maken aanbieders gebruik van klantdata, computersystemen en algoritmen om dienstverlening efficiënter en persoonlijker in te richten. We vinden het belangrijk dat automatisering leidt tot foutloze kredietacceptatieprocessen voor hypotheek en consumptieve kredieten en leidt tot betere producten en diensten voor de consument. Automatisering moet risico's, zoals overkreditering, verminderen.

Buiten automatisering, kunnen klantdata door verzekeraars worden gebruikt om de hoogte van premies te personaliseren (zogenoemde personalised pricing) door algoritmes in te zetten om risico's individueel in te schatten. Dit kan voordelen bieden, maar ook de solidariteit onder druk zetten en zo onverzekerbaarheid veroorzaken voor bepaalde groepen consumenten met een hoog risico. Bovendien kunnen verzekeraars deze data en informatie gebruiken om winst-marges verder te personaliseren. De AFM vindt dit zorgelijk; verzekeraars dienen uitsluiting en oneerlijke behandeling van klanten te voorkomen. Digitalisering verandert bovendien de manier waarop consumenten keuzes maken. Zo worden psychologische inzichten in consumentengedrag gebruikt om consumenten in een bepaalde richting te sturen (nudging). Daarbuiten maken aanbieders gebruik van meer gepersonaliseerde marketing, social media en zijn de laatste jaren financiële influencers opgekomen. Dit kan ertoe leiden dat consumenten producten afnemen die niet bij passend zijn bij hun situatie en behoeften.

Alhoewel de hypotheek- en kapitaalmarktrente stijgen, stijgen de spaarrentes maar beperkt mee. Om die reden blijven consumenten op zoek gaan naar alternatieve manieren om meer uit hun geld te halen. Dit zien we onder andere terug in het toenemende aantal Nederlanders die gebruik maakt van execution only beleggen. Dit is een vorm van beleggen waarin consumenten (retailbeleggers) digitaal, zonder de tussenkomst van een adviseur, beleggingen doen. Een derde van deze groep maakt hierin onnodige fouten of neemt te veel risico. Aanbieders dienen daarom ook bij de (online) keuzeomgeving het klantbelang centraal te stellen. Ze moeten consumenten stimuleren om passende producten af te sluiten die overeenkomen met de be-

hoeften van de consument. Ook zien we een toename van de cyber-risico's. Het is nodig dat de financiële dienstverleners digitaal weerbaar zijn. Cyberaanvallen kunnen dan dienstverlening vertragen, of zelfs stilleggen. Financiële dienstverleners slaan ook meer en meer (klant) gegevens op de in de cloud. Dit betekent dat cyberaanvallen (gevoelige) gegevens kunnen hacken en openbaar kunnen maken.

Belangrijkste activiteiten:

- De AFM focust zich in 2024 op de automatisering van acceptatieprocessen van consumptief en hypothecaire kredietaanbieders. Het doel is ervoor te zorgen dat deze processen blijven bijdragen aan verantwoorde kredietverstrekking. Op basis van onderzoek bij consumptief aanbieders brengen we de risico's in kaart. De resultaten worden in de vorm van handvatten gedeeld met de markt, zodat partijen weten hoe ze in controle moeten blijven op (acceptatie) processen. Daarbuiten doet de AFM een dossieronderzoek naar de mogelijke overkreditering bij hypotheekaanbieders en verkennend onderzoek naar de robuustheid van geautomatiseerde hypotheek acceptatieprocessen, vooral naar de controlemechanismen binnen deze processen.
- Nederlandse consumenten worden in toenemende mate bediend door buitenlandse financiële dienstverleners. De AFM volgt grensoverschrijdende dienstverlening nauwlettend op signalen van ongewenste producten en/of diensten, en werkt met onze collega toezichthouders binnen Europa om de negatieve effecten voor de Nederlandse consument te beheersen.
- Nu de vergunningsverlening is afgerond, voeren we een eerste nulmeting uit op de doorlopende verplichtingen voor crowdfunding-dienstverleners, met als doel om zicht te krijgen op de nalevingsrisico's en zichtbaar te zijn als de toezichthouder op de ECSPR.
- De AFM bereidt zich voor op het toezicht op Buy Now Pay Later-partijen. Deze gaan onder toezicht komen door de herziene Consumer Credit Directive (CCD). Hierin leggen we de focus op verantwoorde kredietverstrekking, de verdienmodellen van aanbieders en transparantie richting consumenten. Er komt in 2024 extra aandacht voor de (neo)brokers die de meeste Nederlandse consumenten bedienen. Op basis van de eerder ontwikkelde toezichtstrategie wordt gedifferentieerd toezicht op brokers

uitgevoerd, met als doel dat het belang van de execution only-belegger centraal wordt gesteld.

- De AFM doet onderzoek naar margepersonalisatie met de vraag of verzekeraars verschillende winstmarges per persoon rekenen. We stellen namelijk als doel dat aanbieders de zorgplicht ook in de digitale omgeving naleven. Om die reden volgt de AFM proactief marktbrede technologische ontwikkelingen.
- De AFM geeft in haar toezicht prioriteit aan marktpartijen die producten laagdrempelig aanbieden via apps en digitale marketing. Denk hierbij aan embedded finance, (mobiele) websites en social media. We zullen de risico's in de gaten houden die voortkomen uit deze laagdrempelige financiële dienstverlening en waar nodig interveniëren.

Prioriteit 2: Crypto's

De laatste jaren is gebleken dat de waarde van crypto's erg volatiel is. Desondanks blijven, vooral jonge, consumenten hierin investeren. Crypto's zijn een complex product en risicovol voor consumenten. Waar crypto's eerder niet onder toezicht van de AFM stonden, wordt met de komst van de Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR) een eerste stap gezet in de regulering ervan. De komst van wet- en regelgeving betekent echter niet dat het beleggen in crypto's zonder risico's is. Het is daarom belangrijk dat consumenten crypto's niet gaan beschouwen als een veilige belegging door de komst van MiCAR.

MiCAR stelt een aantal typen producten en diensten onder toezicht. Bovendien komen crypto dienstverleners onder toezicht, de crypto-asset service providers (CASP's). Deze partijen dienen een vergunning aan te vragen. MiCAR stelt algemene eisen aan deze partijen over onder andere hun governance, transparantie en het tegengaan van belangenverstremgeling. De sector moet dus aan deze nieuwe eisen gaan voldoen en de AFM heeft, in samenwerking met DNB, de verantwoordelijkheid om toe te zien op de juiste naleving van MiCAR.

Belangrijkste activiteiten:

- De AFM richt het toezicht op MiCAR verder in. Hierbij is speciale aandacht voor onderwerpen als witwassen, consumentenbescherming en illegaliteit.
- Er worden gesprekken gevoerd met CASP's in Nederland om een beeld te vormen van de crypto-markt en om een indruk te krijgen hoe deze partijen zich voorbereiden op MiCAR.
- We starten met het behandelen van vergunningaanvragen en het toetsen van bestuurders van CASP's.
- We zoeken in verband met het internationale karakter van crypto's de internationale samenwerking op met andere toezichthouders via ESMA. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar vergunningverlening en het toezicht op marktmisbruik.

Prioriteit 3: Duurzaamheid

Het veranderende klimaat brengt nieuwe risico's met zich mee voor consumenten, zoals schade aan woningen door extreem weer. Zo hebben weinig consumenten zicht op welke (klimaat)risico's hun verzekeraars dekken. Bovendien is de markt voor duurzame financiering nog volop in ontwikkeling, wordt het ervaren als een groeiende markt en kent het belangrijke uitdagingen. Zo bestaat het risico op misselling bij consumenten die een duurzaam product willen afnemen. Dit risico verkleint wanneer marktpartijen rekening houden met de duurzaamheidswensen van consumenten in de productontwikkeling en transparant zijn in hoeverre een product duurzaam is. Zo kan de duurzaamheidstransitie leiden tot nieuwe producten die inspelen op de veranderende wensen van consument, zoals groene beleggingsportefeuilles. Verder worden de hypothecaire leennormen in 2024 gebaseerd op het energielabel. De AFM bewaakt wat de (on)gewenste effecten van deze systeemaanpassing zijn en komt waar nodig met aanbevelingen. In het Convenant verduurzaming in de koopketen hebben adviseurs toegezegd financiering van verduurzaming actief mee te nemen in het klantadvies. Dit proces zou aanzienlijk versneld kunnen worden als verduurzaming bijvoorbeeld een standaard en vast onderdeel zou zijn van adviessoftware.

De laatste jaren is er meer druk gekomen op de financiële sector om de duurzame transitie te versnellen. Dit is onder andere te zien aan meerdere wetsvoorstellen die gepubliceerd zijn door de Europese Commissie op het gebied van duurzaamheid. De voorstellen dienen vooral om transparantie over duurzaamheidsrisico's te verbeteren en een betere aansluiting te vinden met de duurzaamheidswensen van consumenten. Zo verplicht de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) financiële instellingen, pensioenfondsen en adviseurs transparant te zijn over hoe en de mate waarin zij duurzaam beleggen.

Belangrijkste activiteiten:

- De AFM ontwikkelt een visie op duurzaamheidsvraagstukken en modernisering van de leennormen met betrekking tot hypothecair krediet. In de hypotheekmarkt spelen veel beleidsmatige vraagstukken die raken aan de verduurzaming van woningen, klimaatrisico's en waardebeoordeling van de woning. In de modernisering en nadere verduidelijking van de leennormen dient het belang van de consument voorop te staan.
- Ook in 2024 zien we toe op de juiste naleving van de SFDR, waarin we veel waarde hechten aan de beschikbaarheid, kwaliteit en begrijpelijkheid van duurzaamheids-gerelateerde informatie. We verwachten dat de sector de verantwoordelijkheid neemt voor een juiste naleving van de nieuwe duurzaamheidsregels, maar gaan ook in gesprek met de sector over mogelijke uitdagingen die zij ervaart.
- De AFM gaat onderzoek doen naar de mate waarin marktpartijen transparant zijn over de duurzaamheid van een product en in hoeverre duurzaamheid hebben meegenomen in de productontwikkeling conform SFDR en MiFID. Bovendien zal de AFM duurzaamheidsclaims nauwlettend volgen en waar nodig op handhaven.
- De AFM volgt doorlopend of verzekeraars het belang van de klant centraal blijven ondanks de druk op marges. Ook blijft de AFM alert voor op (der)verzekeraars en volgt zij het opkomen van nieuwe, zoals klimaat gerelateerde risico's.

Prioriteit 4: Pensioentransitie

De Wet Toekomst Pensioenen is 1 juli 2023 in werking getreden. De pensioensector is hiermee in een nieuwe en uitdagende implementatiefase terechtgekomen en binnen de AFM is de focus verschoven van beleid naar toezicht. De AFM gaat daarom aandacht besteden aan de vraag of informatieverstrekking vanuit de pensioenuitvoerders aan de deelnemers duidelijk, correct, tijdig en evenwichtig is. De overgang van bestaande afspraken naar premiereregelingen heeft immers ingrijpende gevolgen hierop. Omdat pensioenen sneller gaan meebewegen met de financiële markten zullen pensioenuitkomsten meer afhankelijk zijn van financiële- en economische trends, zoals ontwikkelingen in de beurskoers en rentestand. Deelnemers hebben daarom meer behoefte aan informatie over mogelijke af- en toename van het vermogen en hun verwachte uitkering. De pensioenuitvoerders dienen zich ervan bewust te zijn dat de deelnemersinformatie correct is.

Verder gaat de AFM toezicht houden op nieuwe taken van de pensioenuitvoerders onder de Wtp. Zo zullen de communicatieplannen als onderdeel van het implementatieplan bekeken worden. We verwachten in totaal zo'n 200 communicatieplannen tot medio 2025 te beoordelen. We bereiden ons hier al geruime tijd op voor, samen met de pensioensector en DNB, zodat we goed toezicht kunnen houden op deze cruciale overgangsfase in de pensioenvoorziening van het grootste deel van de Nederlandse bevolking.

Belangrijkste activiteiten:

- De AFM doet verschillende onderzoeken naar de nieuwe normen en taken van uitvoerders, zoals naar de keuzebegeleiding, transitiecommunicatie, klachtenprocedures, risicopreferentieonderzoek (RPO) en opdrachtbevestiging. Het is van belang voor een succesvolle pensioentransitie dat de sector deze nieuwe normen juist implementeert en dit begrijpelijk is voor deelnemers.
- De AFM zal in 2024 onder meer onderzoek doen naar de inrichting van het keuzebegeleidingsproces door pensioenuitvoerders. Het is van belang dat deelnemers zo goed mogelijk worden begeleid. De AFM zal de bevindingen uit haar onderzoek zo veel mogelijk marktbreed teruggeven, zodat de gehele pensioensector haar voordeel kan doen met de bevindingen.

- De AFM voert een toetsend onderzoek uit naar de tijdigheid van het UniformPensioenoverzicht (UPO) en een verkennend onderzoek naar de correctheid van scenariobedragen. De uitkomsten van deze onderzoeken dragen bij aan de voorbereiding van de transitie.
- We doen onderzoek naar de inrichting van de eerste transitie UPO's. Voor deelnemers wordt dit de meest tastbare informatie die zij ontvangen over de persoonlijke gevolgen van de transitie. Doel is dat de AFM in een vroeg stadium nog kans heeft om bij te sturen indien zij risico's ziet in de informatie die de sector verstuurt.
- De jaarlijkse toezichtrapportage is geactualiseerd en in lijn met de Wtp. Dit draagt bij aan risicogestuurd datagedreven pensioentoezicht om (nieuwe) ontwikkelingen en risico's over de tweedepijlerpensioenmarkt inzichtelijk te maken tijdens en na de transitie.

Prioriteit 5: Toezicht op de financiële dienstverleners

Om klantbelang centraal te stellen ten tijde van deze transities moeten niet alleen financiële dienstverleners actie ondernemen, maar de AFM zelf ook. We werken aan een vernieuwde opbouw en implementatie van gestructureerd toezicht op adviseurs en bemiddelaars. In deze aanpak zal de nadruk komen te liggen op projecten met betrekking tot doorlopend risicogestuurd toezicht, retailbrede projecten en gremia en het gebruik van data optimaliseren en integreren in de toezichtprocessen met als doel om het toezicht efficiënter en effectiever te maken. Dit is nodig om grip houden op de snel veranderende markt.

Belangrijkste activiteiten:

- In de eerste helft van 2024 rondt de AFM de verkennende fase van het onderzoek naar kwaliteit van hypotheekadvies af en zal zij de markt informeren over de uitkomsten. In de tweede helft van het jaar zal de AFM een onderzoek uitvoeren naar de (nieuw) geïdentificeerde risico's op de hypotheekadviesmarkt.
- Het onderzoek naar integere en beheerste bedrijfsvoering door financiële dienstverleners (fd'ers) loopt door in 2024. Doel van dit onderzoek is een meer gestandaardiseerde handhaving. Op die manier willen we ervoor zorgen dat financiële dienstverleners doorlopend aan de vergunningvereisten voldoen.
- De AFM zal risicogestuurd toezicht houden op de transparantievereisten die voortkomen uit de gewijzigde bepaling dat een adviseur

of bemiddelaar de consument vóór het afsluiten van een schadeverzekering actief over de provisiebedragen informeert.

- Ook wordt gewerkt aan een retailbrede risico-inventarisatie. De uitkomsten vertalen we naar aanbevelingen voor de sector. Doel hiervan is om het vernieuwde toezicht op financiële dienstverleners beter uit te voeren en zo aan het klantbelang centraal te stellen.
- De AFM gaat onderzoek doen naar de werking van collectieve vergunninghouders (CV's) met als doel om meer inzicht te krijgen in de manier waarop CV's hun aangesloten ondernemingen (AO's) aansturen. Dit onderzoek kan dan nuttige resultaten opleveren met betrekking tot best practices over controle op, en aansturing van deze AO's, en scherpt het de interne toetsingskaders van de AFM aan.

Doorlopende activiteiten in het toezicht op de financiële dienstverlening:

In 2024 besteedt de AFM ook een groot deel van haar tijd en capaciteit aan de doorlopende taken in het toezicht op financiële dienstverlening:

- Behandelen van vergunningaanvragen en vrijstellingen voor financiële dienstverleners. Financiële dienstverleners zijn verplicht om een vergunning van de AFM te hebben om activiteiten uit te kunnen voeren.
- Toetsen op betrouwbaarheid en geschiktheid van beleidsbepalers, commissarissen en medebeleidsbepalers.
- Volgen van innovatie in de markt met een focus op nieuwe toetreders, productvormgeving en de ontwikkeling van geautomatiseerde processen. Dit doen we door ontwikkelingen in de media te volgen, ons te verdiepen in nieuwe producten en doorlopend gesprekken te voeren met marktpartijen, andere toezichthouders en het ministerie van Financiën.
- Volgen van marktbrede (technologische) ontwikkelingen en bijdragen aan het waarborgen van de zorgplicht in de digitale omgeving. Dit doen we onder meer door het beoordelen van aanvragen uit de InnovationHub, het leveren van internationale input op risico-identificatie en externe deelname aan relevante activiteiten.
- Als gedragstoezichthouder richten wij ons op de bescherming van miljoenen Nederlanders die deelnemen aan een pensioen-

regeling. Dit doen we door signalen in de pensioensector op te pakken, ontheffings- en handhavingsverzoeken uit te voeren, en het beheren van lopende dossiers en toezichttoetsen op het gebied van pensioenen.

- Volgen van reclame-uitingen door aanbieders van financiële producten en diensten. Deze uitingen moeten correct, duidelijk en niet-misleidend zijn.
- De AFM voert analyses uit om zo (toekomstige) klimaatgerelateerde risico's in de gaten te houden. Dit is een onderdeel van bredere monitoring over doorlopende wijzigingen in dekkingen van verzekeringen voor klimaatgerelateerde schade. Dit heeft als doel om ervoor te zorgen dat polishouders goed kunnen begrijpen waar ze wel en niet tegen beschermd zijn en niet voor verrassingen komen te staan.

3.2 Toezicht op kapitaalmarkten

Integer handelsgedrag en robuuste en transparante kapitaalmarkten

Kapitaalmarkten spelen een belangrijke rol bij het beschikbaar maken van kapitaal voor economische activiteiten, de herverdeling van financiële risico's, de financiering van verduurzaming en de energietransitie. Het is essentieel dat marktpartijen vertrouwen hebben in een goede werking van de markt.

Ook dit jaar hebben de gevolgen van de toenemende digitalisering, de verduurzaming en de internationalisering een behoorlijke impact hebben op de marktstructuur en het gedrag van de handelpartijen. En daarmee ook op ons toezicht. Op het gebied van digitalisering krijgen marktpartijen onder meer te maken met de implementatie van Digital Operational Resilience Act (DORA) en het toenemende belang van beheersing van algoritmes. En voor partijen die transacties in (OTC) derivaten verrichten geldt dat EMIR-Refit (Regulatory Fitness and Performance Programme) live zal gaan. Kortom: beheerste bedrijfsvoering wordt belangrijker dan ooit.

Daarnaast spelen de kapitaalmarkten een belangrijke rol in de duurzaamheidstransitie via financieringen en via de handel in CO₂-emissierechtenderivaten. En door de internationale werking van de kapitaalmarkten hebben we in het datagedreven toezicht oog voor grensoverschrijdend en platformoverstijgend marktmisbruik.

In 2024 willen we in het kapitaalmarkttoezicht het volgende bereiken:

- De handelsketen blijft *robuust*. Marktpartijen gaan goed om met de implicaties van digitalisering, onder meer op het gebied van cybersecurity, *artificial intelligence* en crypto-ontwikkelingen.
- Grensoverschrijdend marktmisbruik wordt aangepakt door middel van samenwerking met (inter)nationale partners. Dit is van belang voor een *integere* handelsketen.
- Marktpartijen zorgen voor betrouwbare en consistente duurzaamheidsinformatie, rapportages en meldingen. Deze worden bovendien op tijd verschaft. Dit zorgt voor *transparantie* in de handelsketen.

Prioriteit 1: Marktpartijen gaan beheerst om met toenemende digitalisering

De toenemende digitalisering gaat gepaard met kansen en risico's. Een belangrijk risico is de toenemende afhankelijkheid van een veilige digitale omgeving. De implementatie van DORA helpt om dit risico te beheersen. Een tweede risico betreft de toenemende afhankelijkheid van algoritmes. Fouten in algoritmes en onverwachte interactie-effecten tussen algoritmes, kunnen grote schokken op de kapitaalmarkten teweegbrengen. De AFM zal in 2024 meer aandacht vragen voor de beheersing hiervan. Daarnaast zorgt de introductie van MiCAR ervoor dat de uitgifte van crypto-activa en het aanbod van bepaalde cryptodienstverlening vanaf eind 2024 enkel kan plaatsvinden met een vergunning of registratie. De AFM is verantwoordelijk voor de vergunningverlening en zal voorbereidingen treffen voor het doorlopend toezicht dat na de vergunningverlening zal plaatsvinden.

Belangrijkste activiteiten:

- Het opstellen van een DORA-implementatieplan voor toezicht. We informeren de sector over de nieuwe DORA wet- en regelgeving en belangrijke aandachtspunten bij de implementatie. We zullen nulmetingen/gap-analyses uitvoeren om een beeld te krijgen van hoe de sector ervoor staat op het gebied van cyberveiligheid.
- We leggen focus op de beheersing van algoritmes door middel van een CSA-onderzoek (Common Supervisory Action). Zo beoordelen we het bestaan en de adequate werking van pre-trade controls. Ook onderzoeken we de compliance van circuit breakers met bestaande guidelines zodat deze schommelingen in koersen adequaat kunnen opvangen (zie [AFM Market Watch](#)).
- We bouwen crypto-kennis op bij onze toezichthouders en bereiden ons voor op de vergunningverlening van crypto-dienstverleners. We geven het doorlopend toezicht en de aanpak van marktmisbruik in de crypto-markt vorm.
- We hebben speciale aandacht voor platformoverstijgende marktmanipulatie en de invloed van algoritmes en de toepassing van machine learning hierbij.
- Het uitvoeren van een *deep dive* om prospectussen te toetsen waarbij nieuwe producten worden aangeboden met bijvoorbeeld cyber-gerelateerde risico's.

Prioriteit 2: Grensoverschrijdend marktmisbruiktoezicht

Eerlijk handelsgedrag voorkomt dat kosten en risico's op andere partijen worden afgewenteld en het vertrouwen in de markt daarmee wordt ondermijnd. Kapitaalmarkten zijn grensoverschrijdend en dit vraagt dat de AFM in toenemende mate samenwerkt met collega-toezichthouders in het buitenland en andere (inter)nationale partners.

Belangrijkste activiteiten:

- We intensiveren (inter)nationale samenwerking met ketenpartners om onder meer toezichtconvergentie op het gebied van marktmisbruik (bijvoorbeeld *wash trades*, *stakebuilding*) te stimuleren en gezamenlijk op te trekken in grensoverschrijdende marktmisbruikzaken. We zetten in op een gezamenlijke voorbereiding van de aanpak van marktmisbruik in de cryptomarkt.

- Beleidsbeïnvloeding met betrekking tot herziene wet- en regelgeving met betrekking tot de MiFIR Review, IFD/IFR Review, EMIR Review, CSDR Refit en BMR Review. We willen hierbij een efficiënte marktstructuur bevorderen voor onder meer de Capital Markets Union door ons in te zetten voor open access en transparantie (waaronder het bewaken en bevorderen van open access en toegang tot data via bijvoorbeeld een consolidated tape).

Prioriteit 3: Naleving eisen duurzaamheidswet- en regelgeving

Kapitaalmarkten spelen een belangrijke rol in de duurzaamheidstransitie via financieringen en via de handel in CO₂-emissierechtderivaten. Er ontstaan daarnaast ook nieuwe financiële producten en instrumenten als gevolg van de verduurzaming van de economie. De AFM zal via haar toezicht aandacht besteden aan deze ontwikkeling door toezicht te houden op de transparantie van duurzaamheidsaspecten. Bijvoorbeeld voor bestaande instrumenten en nieuwe instrumenten zoals green bonds, sustainability-linked bonds en benchmarks. Met de inwerkingtreding van de CSRD in 2024 voor beursgenoteerde ondernemingen (en 2025 voor andere grote ondernemingen) is er binnenkort sprake van uitgebreider en duidelijker wettelijk kader.

Belangrijkste activiteiten:

- Ontwikkelen van een strategie voor het toetsen van prospectussen op duurzaamheid gerelateerde informatie en de connectiviteit tussen financiële en niet-financiële gegevens. Ook is relevante nieuwe wetgeving, waaronder implementatie van CSRD, verwerkt in de toetsingsstrategie.
- Deelname aan Common Supervisory Action (CSA) ESG-benchmarks met als doel om transparantie van ESG factoren in benchmark statements en methodologieën te vergroten.
- We bereiden de aanpak van informatiemanipulatie in duurzaamheidsuitingen voor.

Prioriteit 4: Professionalisering datagedreven toezicht

Transactierapportages en meldingen zijn belangrijke bronnen voor ons datagedreven toezicht. De AFM zal de komende jaren extra capa-

citeit inzetten op de naleving van transactierapportageverplichtingen en meldingen. Er zal naast datagedreven eigen detectie meer nadruk komen op de eigen verantwoordelijkheid van marktpartijen om zorg te dragen voor tijdige, juiste en volledige rapportages en meldingen. En de inrichting van systemen en processen die daarvoor nodig zijn. Verder willen we de "time-to-market" van deze rapportages verkorten. We doen dit door te investeren in ons centrale dataplaform. Ook investeren we in de ontwikkeling van data-analyse tools. De invoering van nieuwe regelgeving, zoals DORA en IFD/IFR, leidt de komende jaren tot een toename van data. Het verzamelen en beschikbaar maken van deze data zal plaatsvinden in samenwerking met onder andere DNB. In 2024 zal EMIR-Refit live gaan waarmee het aantal rapporteerbare velden voor (OTC)-derivaten van 129 naar maar liefst 203 wordt uitgebreid. Daarnaast introduceert EMIR-Refit XML als nieuw rapportageformat. Zowel voor de rapporterende entiteiten als de AFM vergen deze wijzigingen verregaande en complexe aanpassingen aan de rapportageketen.

Belangrijkste activiteiten:

- We professionaliseren het datagedreven en risico gestuurd toezicht door de inbedding van verschillende databronnen (zoals TRS en EMIR gerelateerd) in voor toezicht bruikbare dashboards en prioriteringstools hierin nemen we ook de bevindingen mee die volgen uit het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP). We ontwikkelen hiervoor een geïntegreerde set dashboards.
- Goede ontvangst, verwerking en datacontrole van EMIR-Refit transactierapportagedata.
- We implementeren nieuwe controles en geautomatiseerde checks voor detectie van rapportage problemen over alle rapportage-regimes.
- Verdere uitrol van de toezichtstrategie, processen en documentatie om partijen meer eigen verantwoordelijkheid te laten nemen voor het toetsen van de kwaliteit van eigen rapportages.
- Bouw van een nieuw portaal voor meldingen.
- We blijven inzetten op het verbeteren van de kwaliteit en presentatie van de publieke meldingen registers.
- In kaart brengen van nieuwe toezichtmogelijkheden als gevolg van nieuwe data en nieuwe technologie.

Doorlopende activiteiten in het toezicht op kapitaalmarkten

De AFM besteedt ook in 2024 een belangrijk deel van haar capaciteit aan doorlopende taken in het toezicht op kapitaalmarkten:

- Binnen het prospectus en biedingen toezicht maken we gebruik van een risicogestuurde toetsingsstrategie die periodiek – zo ook in 2024 - wordt geëvalueerd met de inzet en uitbouw van nieuwe technieken, zoals tekstmining.
- Het uitvoeren van eenmalige verrichtingen ten behoeve van instellingen, waaronder: BMR en handelsplatform-vergunningaanvragen, review en evaluatie CCPs en CSD, waiver/deferral-aanvragen, VVGBs, ontheffingen en open access verzoeken.
- Doorlopend toezicht op handelsplatformen en kapitaalmarkt-infrastructuur partijen waarbij reguliere contacten om voeling te houden met de markt en toezichtissues in het toezicht op te volgen.
- Deelname aan internationale standing committees, task forces, colleges en peer reviews. Het delen van bevindingen en ervaringen met collega toezichthouders over technologische ontwikkelingen zoals algoritmische handelen en machine learning.
- Toezicht op prospectussen, final terms en supplementen.
- Toezicht op openbare biedingen, toezicht op het proces van een openbaar bod alsook beoordeling van documentatie waaronder het biedingsbericht.
- Real-time toezicht op het tijdig openbaar maken van voorwetenschap.
- Toezicht op informatieverstrekking door beursgenoteerde bedrijven.
- Het behandelen van signalen en het uitvoeren van handhavingsonderzoeken op het gebied van marktmisbruik.

3.3 Toezicht op asset management

Een robuuste en wendbare assetmanagementsector

Nederland beschikt over een relatief grote assetmanagementsector in vergelijking tot andere Europese landen. De assetmanagementsector beheert in Nederland vermogens ter waarde van honderden miljarden euro's voor pensioenfondsen, verzekeraars en particuliere huishoudens.

In ons toezicht op de assetmanagementsector staat beheerste en integere bedrijfsvoering centraal. We letten hier dan ook scherp op bij de toetsing van nieuwe partijen, en in ons doorlopende toezicht op bestaande partijen. In 2024 geven we daarnaast prioriteit aan de risico's die voortvloeien uit de trends digitalisering, duurzaamheid en internationalisering. Deze trends zijn namelijk van aanzienlijke invloed op de assetmanagementsector.

Zo zijn digitalisering en technologische ontwikkelingen van invloed op de bedrijfsvoering van assetmanagers en de vermogensbeheerketen. Zo hebben technologische ontwikkelingen de manier waarop assetmanagers opereren ingrijpend veranderd en bieden hen kansen om hun prestaties te verbeteren, de klantenservice te optimaliseren en een concurrentievoordeel in de sector te behalen. Om relevant en concurrerend te blijven, is het daarom voor assetmanagers van groot belang dat ze in staat zijn zich aan te passen. Digitalisering brengt echter ook belangrijke risico's met zich mee. Zo maakt bijvoorbeeld de toemerkende uitbesteding van (gedeeltelijke) bedrijfsprocessen aan grote serviceproviders, waaronder cloudplatforms, de assetmanagement als geheel kwetsbaar voor cyberincidenten.

De duurzaamheidstransitie speelt daarnaast een steeds prominentere rol binnen de sector. Vanuit beleggers is er een grote vraag naar duurzame investeringen en niet-duurzame bedrijven worden steeds vaker uitgesloten van beleggingsportefeuilles. Het is van belang dat assetmanagers duurzaamheid integreren in hun bedrijfsvoering, de risico's van deze transitie beheersen en volledige transparantie bieden aan beleggers over de manier waarop zij duurzaamheid nastreven.

Tenslotte beperken de ontwikkelingen binnen de assetmanagementsector zich niet tot nationale grenzen. Er spelen binnen de sector belangrijke Europese wet- en regelgevingstrajecten die een grote impact hebben op de sector en het toezicht van de AFM. Om een gelijk speelveld te creëren en goed toezicht te kunnen houden staat daarom een Europese aanpak en samenwerking centraal in 2024.

In 2024 willen we in het assetmanagementtoezicht het volgende bereiken:

- Assetmanagers dragen zorg voor een beheerste en integere bedrijfsvoering en waarborgen zo de bestendigheid van de sector. Bij uitbesteding hebben zij grip op de gehele keten.
- Naar aanleiding van de pensioentransitie hebben assetmanagers haar bedrijfsvoering en daarmee samenhangende aanpassingen in data, IT-toepassingen, en administratie organisatie doorgevoerd. Ook is de afstemming binnen de keten van pensioenadministratie, vermogensbeheer en beleggingsadministratie geïntensiveerd.
- Assetmanagers zijn zich bewust van de risico's van digitalisering en zetten in op de uitlegbaarheid van AI-modellen.
- De digitale weerbaarheid van assetmanagers is toegenomen mede door investeringen in IT-risico's, het uitvoeren van TIBER-testen en het implementeren van DORA-regelgeving.
- Assetmanagers hebben een adequate beheersing en integratie van duurzaamheidsrisico's in de bedrijfsvoering en het beleggingsbeleid. Assetmanagers verschaffen daarbij de correcte duurzaamheidsinformatie op grond van de wettelijke vereisten.
- De assetmanagementsector heeft de European Long-Term Investment Fund (ELTIF) goed geïmplementeerd en is voorbereid op de herziening van de AIFMD-richtlijn, inclusief bijbehorende nieuwe bepalingen uit de UCITS- richtlijn.

Prioriteit 1: Assetmanagers dragen zorg voor een beheerste en integere bedrijfsvoering

Om de bestendigheid van de sector te waarborgen, moeten assetmanagers zorgdragen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. Als gevolg van veranderende marktomstandigheden wordt een hoge kwaliteit van bedrijfsvoering extra belangrijk. Bovendien dwingen margedruk, de groei van (online) passief (index)beleggen en toeneemende wet- en regelgeving assetmanagers om zich strategisch te herpositioneren. Deze toenemende druk op het beheerd vermogen draagt onder andere bij aan meer consolidatie binnen de sector. Daarnaast wint uitbesteding terrein in de sector, zowel bij het

uitbesteden van beleggingsgerelateerde administratieve taken (bijvoorbeeld IT) als bij vergunningsplichtige activiteiten (bijvoorbeeld portefeuille- en vermogensbeheer). Doordat veel assetmanagers door uitbesteding afhankelijk worden van dezelfde derde partijen wordt de kans op extra risico's groter.

Daarnaast brengt de inwerkingtreding van de Wtp belangrijke uitdagingen met zich mee, vooral voor assetmanagers die een fiduciaire rol vervullen. Deze uitdagingen doen zich onder andere voor in het domein van strategisch portefeuillebeheer. Pensioenfondsen zullen een beroep doen op assetmanagers om aangepaste varianten van de beleggingsportefeuille opnieuw te analyseren en scenario's door te rekenen. Tevens komt ook binnen de pensioensector uitbesteding vaak voor, met name op het gebied van vermogensbeheer en pensioenadministratie. Door de pensioentransitie zal dit verder gaan toenemen. Om dit in goede banen te leiden, is een nauwe samenwerking tussen pensioenadministratie, vermogensbeheer en beleggingsadministratie noodzakelijk. Bovendien vereist de pensioentransitie aanpassingen in de bedrijfsvoering, en deze aanpassingen gaan gepaard met veranderingen in databeheer, IT-toepassingen en de administratieve organisatie.

Om een alomvattend risicoprofiel van instellingen onder toezicht te creëren ten aanzien van de beheerste en integere bedrijfsvoering, maken we gebruik van het Supervisory Review & Evaluation Process (SREP). Deze aanpak is gebaseerd op de de gezamenlijke EBA en ESMA guidelines en maakt deel uit van een reeks nieuwe richtlijnen en technische standaarden die zijn ontwikkeld op grond van de Investment Firm Regulation (IFR) en de Investment Firm Directive (IFD), die in 2021 in werking zijn getreden. In Nederland zijn deze vereisten van toepassing op beleggingsondernemingen en op beheerders van beleggingsinstellingen en ICBE-beheerders die beleggingsdiensten verlenen. De onderwerpen die hierbij aan bod komen omvatten governance, beloningsbeleid, vermogensscheiding, management, PARP, operationeel risicobeheer, IT-risico's en Business Continuity Management (BCM).

Belangrijkste activiteiten:

- Om de risico's van uitbesteding goed in kaart te brengen zijn we in 2023 gestart met een onderzoek naar uitbesteding. Dit onderzoek zetten we in 2024 voort en indien nodig treden we handhavend op, met als doel om beheerste en integere bedrijfsvoering te stimuleren.
- De pensioentransitie vraagt om een goede – en nauwere – samenwerking tussen pensioenadministratie, vermogensbeheer en beleggingsadministratie. Door middel van risicogestuurde aanpak houdt de AFM toezicht op de mogelijke risico's binnen deze samenwerking. In het accounttoezicht worden op dit vlak deepdives gedaan.
- Voor alle componenten van de SREP worden beoordelingen uitgevoerd, gebaseerd op periodieke uitvragen aan instellingen. De AFM zal deze uitvragen faseren om de werklast voor assetmanagers te spreiden over de tijd. Het toezicht wordt mede op basis van dit integrale risicobeeld verder vormgegeven.
- De AFM prioriteert het toezicht op de bedrijfsvoering, onder andere via ons markttoegangstoezicht, de evaluatie en behandeling van risico's in toezichtrapportages, meldingen en signalen. Bij grote assetmanagers voeren we accounttoezicht uit door het voeren kwartaalgesprekken, verdiepende onderzoeken en het beoordelen van risico- en compliance rapportages.

Prioriteit 2: Assetmanagers verhogen hun digitale weerbaarheid en zijn transparant over duurzaamheidsaspecten

Digitalisering speelt een steeds grotere rol binnen de assetmanagementsector. Het gebruik van Artificial-Intelligence (AI) systemen in zowel portefeuillebeheer als operationele processen neemt toe. AI kan bijvoorbeeld gebruikt worden door middel van Large Language Models (LLM) en Machine Learning (ML). Deze AI-systemen helpen assetmanagers om bedrijfsprocessen efficiënter in te richten of nieuwe verbanden te leggen in beleggingsbeleid. Het risico is echter dat handelingen en beleid door AI niet meer uitlegbaar en begrijpelijk zijn voor de mens. Daarnaast kunnen er programmeer- en datafouten worden gemaakt.

De verregaande digitalisering maakt de assetmanagementsector ook kwetsbaar voor cyberaanvallen. Een cyberincident schaadt mogelijk

het vertrouwen en de continuïteit van een assetmanagementpartij. Het is daarom belangrijk dat assetmanagementpartijen en de AFM begrijpen hoe de risico's ontstaan en hoe ze moeten worden beheerst.

Financiële instellingen vervullen daarnaast een belangrijke rol binnen de duurzaamheidstransitie door kapitaal te mobiliseren voor duurzame investeringen en te sturen op duurzaamheidsaspecten in de bedrijfsvoering van bedrijven waarin zij investeren. De AFM wil de rol van de financiële sector bij de noodzakelijke duurzaamheidstransitie faciliteren. Dit doen we onder andere door het meenemen van duurzaamheidsaspecten in ons toezicht. Hierbij hebben we aandacht voor het beheersen van financiële risico's die voortkomen uit de transitie, het waarborgen van naleving van regelgeving en transparantie, en het beschermen van beleggersbelangen.

De duurzaamheidstransitie gaat gepaard met een groeiend aanbod van duurzame producten en meer aandacht voor het duurzaamheidsbeleid bij financiële instellingen. Tegelijkertijd worden duurzaamheidsrisico's steeds relevanter. Assetmanagers zijn ook verplicht om duurzaamheidsrisico te integreren in hun risicobeheer. Om beleggers meer inzicht te geven in duurzaamheidsrisico's en het vergelijken van duurzaamheidsaspecten van financiële producten gemakkelijker te maken, is er op Europees niveau diverse wet- en regelgeving ingevoerd. Sinds 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht. Door middel van diverse onderzoeken brengen we de risico's van de duurzaamheidstransitie daarom zo goed mogelijk in kaart en kijken we of assetmanagers op een juiste manier inzicht geven in de duurzaamheidskenmerken van financiële producten.

Belangrijkste activiteiten:

- Vervolg op verkenning (risicobeheersing) rondom het gebruik van ESG-data door assetmanagers. Het doel van dit onderzoek is het monitoren van ontwikkelingen op het gebied van ESG-data in relatie tot voorgestelde regelgeving met betrekking tot ESG-ratingbureaus, evenals het onderzoeken van blijvende uitdagingen rondom het verkrijgen van accurate en complete ESG-gegevens.
- De AFM ontwikkelt het risicobeheersingskader binnen de AM-sector rondom het thema Model Risk. Dit doen we door het uitvoeren van

een verkennend onderzoek. Model Risk is het risico dat verkeerde beslissingen genomen worden als gevolg van foutieve en/of verkeerd gebruikte modellen. Het doel van deze verkenning is om beter inzicht te krijgen in het risicobeheersingsstelsel bij beheerders.

- Vervolg op de Verkenning 2023 naar AI/algorithmische -toepassingen door vermogensbeheerders. Dit vervolg is gericht op het verkrijgen van aanvullende inzichten over de mate waarin asset managers AI-systemen en AI gerelateerde concepten gebruiken in hun dienstverlening. Ook wordt dieper ingegaan op de manier waarop zij hun risicobeheersingskader hiervoor hebben ingericht.
- De AFM stimuleert de assetmanagementsector om op tijd DORA-proof te zijn. Dit gebeurt onder andere door het organiseren van rondetafelgesprekken met onder toezicht staande instellingen, brancheverenigingen en adviseurs van de sector, het stellen van vragen aan onder toezicht staande instellingen over de voorbereiding op DORA en de publicatie van zogenoemde DORA Updates.
- We nemen deel aan de Common Supervisory Action (CSA) Sustainability van ESMA. Het doel van de CSA is om in Europees verband gezamenlijk toezicht te houden op de naleving van SFDR en de integratie van duurzaamheidsrisico's en toezichtconvergentie te bevorderen. Daarnaast doet de AFM ook marktbreed haar eigen onderzoek naar de naleving van de SFDR. De bevindingen van deze onderzoeken delen we met de sector.

Prioriteit 3: Intensieve samenwerking in Europa

De assetmanagementsector is sterk internationaal georiënteerd, steeds meer wet- en regelgeving komt uit Europa. Deze internationalisering vraagt om een Europese aanpak die een gelijk speelveld bevordert. Naast de eerdergenoemde SFDR, CSRD en DORA treden ook de wijzigingen van de European Long-Term Investment Fund (ELTIF) verordening per januari 2024 in werking en wordt de AIFMD-richtlijn herzien. Daarbij worden ook enkele bepalingen uit de UCITS-richtlijn aangepast om deze gelijk te trekken met de wijzigingen in de AIFMD-richtlijn. Daarnaast brengt de consolidatiegolf in de assetmanagementsector steeds meer nieuwe, en grote internationale, marktpartijen naar Nederland.

Om dit gelijke speelveld te bewerkstelligen, zetten we enerzijds in op toezichtconvergentie: het streven naar uniformiteit en consistentie in toezichtpraktijken tussen verschillende toezichthoudende instanties en jurisdicties. Toezichtconvergentie binnen de assetmanagementsector draagt namelijk bij aan stabiele en efficiënte markten, en beschermt tegelijkertijd de belangen van beleggers. Het bevordert ook internationale samenwerking en zorgt ervoor dat assetmanagers wereldwijd kunnen opereren met een duidelijk en consistent regelgevend kader.

Anderzijds vereist internationalisering ook van ons als toezichthouder een evenwichtige benadering. Hoewel het van belang blijft om de effectiviteit van ons toezicht te waarborgen, blijven we trouw aan onze eigen principes. We houden ook rekening met specifieke ontwikkelingen in Nederland, zoals de pensioentransitie, waarop we ons toezicht verder afstemmen.

Belangrijkste activiteiten:

- We beïnvloeden de Europese agenda, zowel qua prioritering van risico's alsook qua wijze van toezicht houden, met als doel om ook de door ons geïdentificeerde risico's effectief aan te kunnen pakken. Binnen Europa neemt de AFM deel aan samenwerkingsverbanden binnen ESMA (IMSC, IPISC, RSC en hun subgroepen). Daarnaast denkt en schrijft de AFM mee aan supervisory briefings, Implementing Technical Standards (ITS)-en, Regulatory Technical Standards (RTS)-sen en Q&A's. Het doel is om hierdoor een gelijk speelveld en effectiever toezicht binnen Europa te realiseren.
- De AFM levert input op nieuwe internationale regelgeving en de uitwerking daarvan binnen Nederland en zoekt daarbij de samenwerking op met DNB en het ministerie van Financiën. Dit geldt bijvoorbeeld voor de ontwikkelingen op het gebied van Crowdfunding, DORA en MiCAR.
- Op informele basis zoekt de AFM de samenwerking op met andere toezichthouders. Een voorbeeld daarvan is het European Passports Experts netwerk, een samenwerkingsverband waarin gefocust wordt op de werking van het Europees paspoort dat instellingen gebruiken om vrij binnen Europa te kunnen opereren.

Doorlopende activiteiten in het toezicht op asset management:

- Door middel van een risicogestuurde aanpak tijdig verwerken van vergunningaanvragen, registraties voor nieuwe fondsen en paspoortaanvragen, alsook het beoordelen van meldingen, signalen, assurancerapporten en rapporten van bewaarnemers. We zetten hierbij in op periodiek terugkerende rapportages om onze data-positie te verrijken en ons toezicht aan te scherpen. Hierbij willen we steeds meer processen standaardiseren en vervolgens automatiseren.
- Uitvoeren van accounttoezicht door middel van kwartaalgesprekken en diepgaande onderzoeken, en het beoordelen van risico- en nalevingsrapportages.
- Beïnvloeding en handhaving ten aanzien van individuele instellingen.
- Nieuwe taken, bijvoorbeeld rondom IFR/IFD, worden vanuit Europa toegewezen. Deze taken vragen een goede afstemming tussen AFM, als primaire (vergunningverlenende) toezichthouder, en DNB als toezichthouder op prudentiële normen. We zetten daarom in op een intensievere samenwerking met DNB om internationale wetgeving goed te implementeren.
- Deelname aan internationale gremia en werkgroepen onder andere binnen ESMA en de ESRB ter verdere afstemming van interpretaties.
- De AFM streeft niet alleen naar een gelijk speelveld in Europa, maar probeert ook wereldwijd toezichtconvergentie te stimuleren. We participeren daarom in de organisatie van mondiale toezichthouders zoals de International Organization of Securities Commissions (IOSCO).

3.4 Toezicht op accountancy en verslaggeving

Betrouwbare en relevante (niet-)financiële informatievoorziening

Het toezicht op accountancy en verslaggeving is erop gericht dat eindgebruikers, zoals beleggers, kredietverstrekkers, klanten en consumenten, kunnen vertrouwen op het beeld dat de verslaggeving geeft van een onderneming. Om dit te bereiken, houdt de AFM toezicht op accountantsorganisaties (AO's) en op de wijze waarop zij een hoge

kwaliteit van de wettelijke controle borgen. Ook wordt toezicht gehouden op beursgenoteerde ondernemingen, waarbij veel aandacht is voor een duidelijke verbinding tussen de financiële verslaggeving en de niet-financiële verslaggeving.

In 2024 komt er veel op de accountancysector en beursgenoteerde ondernemingen af.

De toenemende aandacht voor transparante en correcte duurzaamheidsverslaggeving vraagt om significante inspanningen en kennisopbouw bij marktpartijen. De AFM verwacht dat ondernemingen op een samenhangende en evenwichtige wijze getrouw rapporteren over ESG-factoren. Het is belangrijk dat accountantsorganisaties en hun externe accountants (EA's) op adequate wijze invulling geven aan de toepassing van de *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) en transparant zijn over de eventuele uitdagingen en dilemma's. Om dit te bevorderen zoekt de AFM niet alleen de verbinding en samenwerking met onder meer auditcommissies en vertegenwoordigers van beleggers, maar ook met nieuwe stakeholders die zich aandienen als gevolg van de duurzaamheidstransformatie.

Daarnaast neemt het belang van een adequate detectie, analyse en opvolging van fraude- en continuïteitsrisico's toe door de impact van digitalisering, economische ontwikkelingen, verduurzaming en voortschrijdende internationalisering van het bedrijfsleven. Als goede poortwachters hebben accountantsorganisaties de taak om fraude en (dreigende) faillissementen tijdig te signaleren.

Ook komt steeds meer nadruk te liggen op een adequate client- en opdrachtacceptatie door accountantsorganisaties. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de aanhoudende verschuiving van wettelijke controles van de accountantsorganisaties met een OOB-vergunning (AO's-OOB) naar accountantsorganisaties met alleen een reguliere vergunning (AO's-RV) en door de voortschrijdende consolidatie in de sector. Accountantsorganisaties moeten zich continue afvragen of men de kennis en kunde in huis heeft om bestaande én nieuwe controle cliënten een goede kwaliteit te kunnen garanderen. Ook moet hun onafhankelijkheid gegarandeerd zijn.

Verder wordt in grotere mate gebruik gemaakt van technologie en *data-analytics* door accountantsorganisaties, zowel in de bedrijfsvoering en de risico-inschatting van controle cliënten als bij de uitvoering van wettelijke controles. Deze ontwikkeling biedt niet alleen kansen om de bedrijfsvoering efficiënter te maken en de kwaliteit van de wettelijke controle verder te verbeteren, maar kan ook kwetsbaarheden met zich meebrengen voor de beheerste en integere bedrijfsvoering. In het bijzonder als het gaat om de beheersing van de IT-omgeving en de gevoeligheid voor cybercriminaliteit.

Tot slot heeft op het gebied van gedrag en cultuur de recente examenfraude nogmaals duidelijk gemaakt dat de aandacht voor dit onderwerp niet mag verslappen. Als toezichthouder zullen we accountantsorganisaties erop blijven wijzen dat zij een belangrijke rol vervullen in het maatschappelijk verkeer. Voor twijfel aan de integriteit en vakbekwaamheid van externe accountants zou dan ook geen ruimte moeten zijn.

In 2024 willen we in het toezicht op accountancy en verslaggeving het volgende bereiken:

- Ondernemingen rapporteren op samenhangende en evenwichtige wijze over de impact van ESG-factoren. Ze laten daarbij zien welke invloed deze factoren hebben op het bedrijfsmodel. Accountantsorganisaties zijn voorbereid op het geven van zekerheid hierover. Dit levert eindgebruikers van verslaggeving relevante en betrouwbare informatie op.
- Accountantsorganisaties hebben de kwaliteitsbeheersing op de drie niveaus van kwaliteit versterkt: (i) governance en gedrag en cultuur binnen de accountantsorganisatie, (ii) het stelsel van kwaliteitsbeheersing en (iii) de kwaliteit van de wettelijke controle. Hierdoor wordt de zekerheid die externe accountants afgeven in hun controleverklaringen vergroot.
- De accountantsorganisatie krijgt en neemt meer verantwoordelijkheid voor de rol van haar externe accountants en andere werknemers bij fraude (detectie) en het tijdig signaleren van (dreigende) faillissementen in de controle. Hierdoor wordt de maatschappelijke schade van fraude en faillissementen vermindert.
- De AO's-RV hebben meer aandacht voor het onderkennen van risico's op zowel organisatieniveau als in de wettelijke controle. Hierdoor worden risico's eerder gesignaleerd en gemitigeerd en een hoger niveau van kwaliteit gerealiseerd bij de accountantsorganisatie en in de wettelijke controle.
- Datacollectie en analyse worden door de AFM doorontwikkeld en concreter vertaald naar (de prioritering van) toezichtactiviteiten.

Prioriteit 1: Ondernemingen zijn duidelijk over hun impact op mens, milieu en maatschappij (ESG)

Vanuit gebruikers en overheden komt steeds meer aandacht voor de ESG-impact van ondernemingen (*double materiality*). De CSRD gaat hier een sterke bijdrage aan leveren. Hoewel klimatarisico's de boventoon voeren in het publieke debat, komen ook de overige ESG-onderwerpen als de impact van ondernemingen op mens en maatschappij en goed ondernemingsbestuur steeds meer onder een vergrootglas te liggen. Ondernemingen moeten transparant zijn over de wijze waarop en mate waarin zij hun doelstellingen op ESG-gebied hebben gehaald. Een gelijk speelveld in transparantie wordt bevorderd door de ontwikkeling van accounting en assurance-standaarden op het terrein van duurzaamheid.

Belangrijkste activiteiten:

- Onderzoek naar de mate waarin ondernemingen in hun verslaggeving rapporteren over hun impact op mens, milieu en maatschappij (ESG) en hoe deze factoren de ondernemingen zelf raken (*double materiality*). Doel is vast te stellen dat ondernemingen zullen rapporteren over relevante niet-financiële informatie in lijn met de toekomstige nieuwe regels van de CSRD.
- Beïnvloeding van de accountancysector (zowel AO's-OOB als AO's-RV) gericht op een tijdige voorbereiding in geval zij na invoering van de CSRD vanaf 2025/2026 zekerheid willen verschaffen over duurzaamheidsrapportages door aandacht te vragen voor de bevindingen in het AFM-rapport "CSRD: geen tijd te verliezen!" uit 2023.
- Bijdragen aan de ontwikkeling en implementatie van internationale standaarden voor NFI vanuit de EC/EFRAG en de IFRS Foundation.

Prioriteit 2: Als goede poortwachters signaleren accountantsorganisaties fraude en (dreigende) faillissementen tijdig.

Door economische ontwikkelingen en de impact van digitalisering, verduurzaming en voortschrijdende internationalisering van het bedrijfsleven neemt het belang van een adequate detectie, analyse en opvolging van frauderisico's door accountantsorganisaties toe. Toch worden weinig frauderisico's opgemerkt. Er is sprake van

een prestatiekloof, waarbij de geldende wet- en regelgeving te vaak onvoldoende wordt toegepast en de kwaliteit van de fraude-risicoanalyse in wettelijke controles schiet op onderdelen tekort. Accountantsorganisaties dienen ervoor te zorgen dat externe accountants en andere medewerkers over voldoende kennis, kunde en expertise beschikken. Daarnaast is een adequate rolopvatting essentieel om frauderisico's en eventuele (dreigende) faillissementen adequaat en in lijn met de controlestandaarden te signaleren en op te volgen in de wettelijke controle. De interne cultuur van de accountantsorganisatie en het stelsel van kwaliteitsbeheersing dienen dit te bevorderen.

Belangrijkste activiteiten:

- Onderzoek naar hoe AO's-OOB en AO's-RV gesignaleerde frauderisico's opvolgen in de wettelijke controle. Doel van het onderzoek is om te toetsen in hoeverre de regels worden nageleefd en accountantsorganisaties te stimuleren tot verdere verbeteringen.
- Onderzoeken naar examenfraude (gestart in 2023) en monitoring van gedrag en cultuur-activiteiten bij de AO's-OOB.
- Opbouw datapositie ten aanzien van fraude- en (dis)continuïteitsrisico's op het niveau van de sector, op segmentniveau en op het niveau van de accountantsorganisatie. Dit stelt ons beter in staat om de schaarse toezichtcapaciteit te richten op de grootste risico's.

Prioriteit 3: We vragen aandacht voor de marktstructuur en negatieve prikkels voor de kwaliteit van de wettelijke controle.

Kwetsbaarheden in de structuur van de accountancysector kunnen een duurzaam hoge kwaliteit van de wettelijke controle in de weg staan of zelfs negatief beïnvloeden. De Kwartiermakers Toekomst Accountancysector, aangesteld door de minister van Financiën, hebben gerapporteerd over het belang van gedrag en cultuur van en binnen accountantsorganisaties. Daaruit bleek onder meer dat het noodzakelijk is om aanpassingen te doen aan de vormgeving van de beroepsopleiding voor accountants. De examenfraude door medewerkers van een aantal accountantsorganisaties laat zien dat aandacht voor gedrag en cultuur blijvend van groot belang is.

Daarnaast ziet de AFM dat het belang van de kwaliteit van de accountantsorganisatie toeneemt, onder meer door de verbreding van de wettelijke controle met fraude en discontinuïteit, duurzaamheid, digitalisering en de inzet van technologie. Accountantsorganisaties zijn historisch ontwikkeld van een maatschap met externe accountants tot organisaties waar het stelstel van kwaliteitsbeheersing belangrijker is geworden. Daarmee is de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de wettelijke controle steeds meer van het niveau van een individuele externe accountants naar dat van de accountantsorganisatie verschoven. Het aangrijpingspunt voor toezicht ligt daarmee bij de accountantsorganisatie en de aangepaste norm voor 'zorgplicht' in de aan te passen accountancywetgeving is hieraan ondersteunend.

Belangrijkste activiteiten:

- Onderzoek naar de naleving van normen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Hierbij worden ook wettelijke controles betrokken door het toetsen van Interne Kwaliteitsonderzoeken (IKO's) bij enkele AO's-OOB. Doel is het borgen van een duurzaam hoge kwaliteit en het stimuleren van een adequaat stelsel van kwaliteitsbeheersing.
- Aandacht voor het proces van continue verbetering bij een selectie van AO's-RV om inzicht te verkrijgen in het kwaliteitsniveau en de factoren die de kwaliteit zowel positief als negatief (kunnen) beïnvloeden. Doel is vast te kunnen stellen of AO's-RV in control zijn in het borgen van de kwaliteit van de wettelijke controle.
- Ontwikkelen van een beleidsvisie over het maatschappelijk belang van de wettelijke controle en de grens, inclusief wettelijke criteria, waarboven een wettelijke controle thans verplicht is voor ondernemingen. Doel is vast te stellen of het maatschappelijk belang door de tijd is veranderd heen en of de criteria voor de grens waarboven een wettelijke controle verplicht is nog immer de juiste zijn.

Prioriteit 4: De impact van technologische ontwikkelingen en digitalisering is groot.

Voor zowel accountantsorganisaties als hun controle cliënten geldt dat sprake moet zijn van een beheerste en integere bedrijfsvoering ten aanzien van de IT-infrastructuur, datagovernance, cyberweerbaarheid -en veiligheid. Accountantsorganisaties lijken daarbij voorzichtig

stappen te nemen om AI in te zetten in de wettelijke controle en hun bedrijfsvoering. Om goed toezicht te kunnen houden is het belangrijk om inzichtelijk te hebben op welke schaal en op wijze accountantsorganisaties dit doen.

Belangrijkste activiteiten:

- Inventarisatie onder accountantsorganisaties naar het gebruik van technologische innovaties en AI in de wettelijke controle. Het doel van deze verkenning is een duidelijker beeld te krijgen waar de sector staat en naartoe beweegt.
- Verkennend onderzoek bij één of enkele AO's-OOB naar de integere en beheerste bedrijfsvoering ten aanzien van IT-infrastructuur, datagovernance, cyberweerbaarheid -en veiligheid. Doel is op dit vlak een duidelijker beeld te krijgen van de integere en beheerste bedrijfsvoering bij AO's-OOB.
- Consultatie leidraad 'Beheerste en integere bedrijfsvoering IT-infrastructuur, datagovernance en cyberveiligheid'. Doel is om gezamenlijk met de sector te komen tot een gedeeld beeld op de minimeisen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering ten aanzien van de IT-infrastructuur, datagovernance, cyberweerbaarheid -en veiligheid bij accountantsorganisaties.

Doorlopende toezichtactiviteiten betreffen onder andere:

- Accounttoezicht AO's-OOB.
- Segmenttoezicht AO's-RV en uitbouwen en onderhouden toezichtrelatie met de reguliere vergunninghouders.
- Opvolgen signalen en incidentmeldingen, incidentonderzoeken en signaalonderzoeken AO's-OOB en AO's-RV.
- Desktop reviews naleving verslaggevingsvereisten beursgenoteerde ondernemingen.
- Vergunningverlening -en intrekking, 3e landen registraties en monitoring van het aantal wettelijke controles dat door een accountantsorganisatie van buiten Nederland wordt verricht ('Portugal-route').
- Internationale beleidsbeïnvloeding ten aanzien van ESG-verslaggeving en assurance standaard 240 Fraude en discontinuïteit; samenwerking met de PCAOB op onder andere examenfraude.

3.5 AFM-brede onderwerpen

3.5.1 Tegengaan van crimineel gedrag

Het bestrijden van crimineel gedrag

Het vertrouwen in de financiële sector loopt schade op als financiële ondernemingen bewust of onbewust betrokken zijn (geraakt) bij criminele activiteiten. Het bestrijden van crimineel gedrag in de financiële sector staat daarom centraal in de doelstellingen van de AFM. Ons mandaat omvat duidelijke verantwoordelijkheden voor het toezicht op criminele activiteiten in deze sector, zoals marktmanipulatie, handel met voorkennis, beleggings- en hypotheekfraude, het aanpakken van illegale dienstverleners en het waarborgen van de naleving van anti-witwas- en sanctiemaatregelen.

In 2024 willen we in het tegengaan van crimineel gedrag het volgende bereiken:

- Financiële instellingen voeren hun taak als poortwachters adequaat uit als het gaat om het voorkomen van witwassen, voorkomen van financiering van terrorisme en de naleving van de sanctieregelgeving.
- Wij versterken onze informatiepositie ten aanzien van crimineel gedrag en brengen specifiek de risico's op crimineel gedrag van nieuwe spelers in de execution only keten beter in kaart en nemen passende maatregelen.
- Consumenten zijn zich beter bewust van de risico's die digitalisering en internationalisering met zich meebrengen ten aanzien van misleiding en fraude door malafide marktpartijen.

Prioriteit 1: Voorkomen en bestrijden van witwassen, terrorisme financiering en het naleven van sanctieregelgeving

Financiële instellingen fungeren als poortwachters in de strijd tegen witwassen, de financiering van terrorisme en in de naleving van de sanctieregelgeving. Nieuwe opgelegde sancties vanwege de Russische inval in Oekraïne hebben impact op de beheersmaatregelen die deze

poortwachters moeten treffen om ervoor te zorgen dat de opgelegde sancties worden nageleefd. De AFM houdt risicogebaseerd toezicht op de regels zoals beschreven in de Sanctieregelgeving en de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft). Komend jaar staat ook in het teken van voorbereidingen voor MiCAR en voor de Verordening betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie (TFR). Met de komst van deze verordeningen vallen een deel van de cryptopartijen straks onder Wwft en Sanctieregelgeving toezicht van de AFM.

Belangrijkste activiteiten:

- We zorgen voor een goede voorbereiding en implementatie van MiCAR en TFR, met een specifieke focus op anti witwassen.
- Door middel van de periodieke uitvraag actualiseren we het inzicht in de risico's die beleggingsondernemingen en financiële dienstverleners lopen en de mate van beheersing van deze risico's. Dit zal ons helpen om de naleving van de Wwft en de Sanctiewet 1977 (Sw) te versterken binnen deze sectoren.
- Het kabinet werkt aan de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel. Het doel van de modernisering is om nog beter te voldoen aan de eisen van Europese sanctiebesluiten en -verordeningen. De AFM draagt bij aan de modernisering van de Sw, door onder andere hierover mee te denken met de wetgever.
- Onze toewijding aan internationale samenwerking om het toezicht op de Wwft en Sw te versterken blijft onverminderd. Naast deelname aan het Standing Committee anti-money laundering and countering terrorist financing (AMLSC), organiseren en nemen wij deel aan Europese risicogebaseerde AML/CFT supervisory colleges als onderdeel van deze inspanning.

Prioriteit 2: Versterking van de informatiepositie en bestrijding van crimineel gedrag in de financiële sector als gevolg van digitalisering en internationalisering.

De opkomst van digitalisering en kunstmatige intelligentie heeft de toegankelijkheid van financiële diensten vergroot, maar biedt tegelijkertijd meer mogelijkheden voor criminelen om consumenten te misleiden. Er zijn nu tal van nieuwe schakels in de execution

only-keten, zoals influencers en verkopers van abonnementen van beleggingstips en signalen, zogenaamde signaalaanbieders, die (onervaren) beleggers kunnen aanzetten tot het investeren in risicovolle producten. Om crimineel gedrag effectief aan te pakken, moeten we beschikken over de juiste informatie om signalen te zien en handhavend te kunnen optreden. Doordat crimineel gedrag hardnekkig of soms zelfs ongreepbaar is, richten we ons ook op het tijdig waarschuwen van consumenten.

Het effectief bestrijden van crimineel gedrag is een internationale uitdaging. Met name beleggingsfraude vormt een belangrijke oorzaak van financiële schade. Deze vorm van fraude wordt vaak gepleegd door entiteiten die aan reguliere toezichtmechanismen ontsnappen. Onder meer door partijen die illegaal hun diensten aanbieden zoals illegale beleggingsondernemingen en zogenoemde boilerrooms. Daarnaast zijn er partijen waar doorlopend toezicht door de AFM ontbreekt, zoals bij AIFM light-beheerders en Europese Paspoort-houders. Vanwege de digitale aard van deze risico's beperkt deze vorm van criminaliteit zich niet tot landsgrenzen. Om deze risico's aan te pakken werken we daarom intensief samenwerken met internationale toezichthouders.

Belangrijkste activiteiten:

- In 2024 intensiveren we de samenwerking met externe ketenpartners (zoals de politie, FIOD, brancheverenigingen) en interne stakeholders. Dit resulteert in de opbouw van een structurele informatiepositie die gericht is op potentieel crimineel gedrag door financiële dienstverleners.
- We versterken de handhavingsketen door nauwer samen te werken met het Financieel Expertise Centrum (FEC), het Openbaar Ministerie (OM) en de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD). Binnen het FEC wordt de informatie-uitwisseling versterkt, en nemen wij deel aan één of meer FEC-projecten om de betrokkenheid op dit gebied te vergroten. Hiermee realiseren we een verbeterde informatiepositie en kunnen we effectiever optreden tegen criminaliteit in de financiële sector.
- Door intern en extern intensiever samen te werken verbeteren we de aanpak van boilerrooms. Dit omvat samenwerking met banken om rekeningnummers op effectieve wijze openbaar te maken, met als

doel het blokkeren van geldstromen en het aanspreken van web-hosts om websites offline te halen.

- We voeren een thematisch project uit gericht op AIFM light-beheerders. Hiermee verkrijgen wij inzicht in de risico's op crimineel gedrag binnen de sector. Op basis daarvan kan de AFM gerichte acties ondernemen ten aanzien van deze groep.
- We brengen de mogelijke risico's op crimineel gedrag van nieuwe spelers in de executiononly-keten in kaart en handhaven waar nodig.
- In internationale gremia benadrukken we het belang van Europese toezichtconvergentie op handhaving, hiervoor leveren we een actieve bijdrage aan het Senior Supervisory Enforcement Standing Committee en het European Enforcement Network.
- We starten met de voorbereiding en implementatie van MiCAR met een focus op bestrijding van financiële criminaliteit en illegaliteit.

Doorlopende activiteiten in het Wwft, Sw – toezicht, en het toezicht op crimineel gedrag.

- De Wwft en Sw-risicomodellen worden geactualiseerd. Daarnaast voeren we thematisch onderzoek en risicogebaseerd instellings-specifiek onderzoek uit naar de naleving van de Wwft en Sw.
- Om richting te geven aan de sector publiceren we richtsnoeren en organiseren we rondetafelgesprekken.
- Om opkomende trends en ontwikkelingen op het gebied van crimineel gedrag proactief te identificeren voeren we risicoanalyses uit.
- We blijven doorlopend onderzoek doen naar beleggingsfraude, zowel proactief als op basis van signalen.
- Periodiek voeren we herbeoordelingen uit om de betrouwbaarheid van beleidsbepalers te herzien.

3.5.2 Financiële stabiliteit

Binnen haar toezichtsverantwoordelijkheden houdt de AFM scherp toezicht op potentiële stabiliteitsrisico's en draagt actief bij aan het beheersen ervan via doorlopend toezicht. Hierbij gaat het om stabiliteitsrisico's op drie terreinen die primair onder AFM-toezicht vallen. Allereerst omvat dit het toezicht houden op belangrijke elementen in de Europese kapitaalmarkten, waaronder de gasmarkt. Daarnaast gevoert de AFM als de voornaamste toezichthouder voor de groeiende

Nederlandse vermogensbeheersector. De Nederlandse vermogenssector neemt een steeds prominenter positie in binnen het financiële landschap. Tenslotte blijft de AFM ook waakzaam voor de risico's die klanten van financiële instellingen lopen, en waarborgt daarmee een solide en stabiel financieel klimaat.

Doorlopende activiteiten in het kader van financiële stabiliteit:

- De AFM draag actief bij aan nationale discussies over actuele ontwikkelingen die in potentie risico's kunnen vormen ten aanzien van de financiële stabiliteit. Dit doet de AFM voornamelijk als deelnemer van het Nederlandse Financieel Stabielheidscomité (FSC). Belangrijke activiteiten van het FSC zijn bijvoorbeeld het uitwisselen van informatie en analyses met betrekking tot de stabiliteit van het financiële stelsel, het bespreken van vraagstukken en mogelijke handelwijzen om deze risico's terug te dringen en het uitbrengen van aanbevelingen ten aanzien van gesignaleerde risico's.
- De AFM neemt deel aan (inter)nationale discussies over financiële stabiliteit die relevant zijn voor haar toezichtgebied. Hierbij ligt de focus onder andere op de risico's van Non-Bank Financial Institutions (NBFI) en de ontwikkeling van macroprudentiële instrumenten voor beleggingsfondsen. Dit doet de AFM zowel op Europees niveau (bij ESRB en ESMA) als op internationaal niveau (bij IOSCO). Met het voorzitterschap van de ESRB Expert Group on Non-bank Financial Intermediation (NBEG) Policy Taskforce heeft de AFM hierin ook in 2024 een belangrijke rol binnen het Europese beleidsdebat.
- Jaarlijks publiceert de AFM een FS-risicorapportage met daarin de belangrijkste risico's voor de financiële stabiliteit. Deze rapportage dient als voorbereiding voor het jaarlijkse rondetafelgesprek met De Nederlandsche Bank, het Centraal Planbureau en de vaste commissie voor Financiën.
- Bij Nederlandse beleggingsfondsen houdt de AFM-toezicht op leverage (de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen). Periodiek worden de resultaten van deze data-analyse besproken in overleg met DNB, waarbij passende acties worden vastgesteld.
- Aandacht voor liquiditeitsrisico's in de vermogensbeheersector onverminderd voortgezet. Hierbij zal in het bijzonder aandacht uitgaan naar de toepassing van liquiditeitsstresstestbeleid van vermogensbeheerders en het liquiditeitsmanagement van de grootste pensioenuitvoerders.
- De AFM draagt bij aan financiële stabiliteit door middel van haar

doorlopende (gedrags)toezicht, met name op het gebied van vermogensbeheer en kapitaalmarkten. Het gedragstoezicht is onder andere gericht op een zorgvuldige behandeling van cliënten.

3.5.3 Professionele organisatie

De snelle veranderingen in de samenleving doen een beroep op het aanpassingsvermogen van de AFM. Zo vraagt de digitalisering van de financiële sector en van de AFM zelf om een wendbare organisatie met een sterk lerend vermogen om snel op veranderende omstandigheden in te spelen. Wij willen mensen met goede kwalificaties aantrekken, ontwikkelen en een prettige werkomgeving bieden. Ook zijn een sterke IT-organisatie en -infrastructuur noodzakelijk.

Prioriteit 1: een wendbare en lerende organisatie

De AFM moet snel kunnen reageren op de veranderingen in de buitenwereld. In 2023 zijn wij gestart met het vergroten van de flexibiliteit en het lerend vermogen van de organisatie. Insteek is om met een aantal initiatieven concrete verbeteringen te realiseren en daarmee al onze medewerkers te inspireren om zelf procesverbeteringen op te pakken. In 2024 bouwen we voort op deze initiatieven om meer lange termijn impact te realiseren.

Belangrijkste activiteiten:

- Het afronden en implementeren van een langetermijnvisie op de organisatie van de AFM om de doelen van de AFM Strategie 2023-2026 te kunnen realiseren.
- Kort-cyclisch werken bevorderen om de aansturing van de AFM effectiever te maken en onze impact te vergroten.
- Onderzoek naar de wijze waarop wij ons lerend vermogen verder kunnen vergroten. De resultaten worden daarna geïmplementeerd.
- De doortastendheid binnen de organisatie te versterken door bewustzijn te vergroten, handvatten te bieden en blokkades op te heffen.
- De flexibiliteit van de AFM vergroten door meer gestandaardiseerd te werken en procesoptimalisatie te ondersteunen.

Prioriteit 2: een aantrekkelijke werkgever

De AFM is een kennisorganisatie. Onze medewerkers zijn bepalend voor de kwaliteit van het toezicht. Daarom is het belangrijk om goede mensen aan te trekken, een aantrekkelijke werkomgeving te bieden en onze medewerkers te ontwikkelen en te behouden. Voor het grote aantal nieuwe taken en de digitalisering van de AFM zijn medewerkers met brede kwalificaties nodig. Deze zijn helaas moeilijk te vinden, waardoor de werving ook in 2024 uitdagend is.

Belangrijkste activiteiten:

- Het aantrekken en behouden van medewerkers voor de nieuwe toezichtstaken, zoals MiCAR, DORA en de Wtp. Daarnaast onderzoeken en implementeren van creatieve werkwijzen en oplossingen om taken op andere manieren te absorberen.
- Het ontwikkelen van een visie op Werken@AFM 2.0, zodat er sprake is van een toekomstbestendig en aantrekkelijk werkconcept, zowel op kantoor als qua hybride werken.
- We implementeren onze doelstellingen met betrekking tot de continue dialoog, diversiteit en inclusie, vitaliteit en duurzaamheid, zodat we een werkomgeving blijven creëren waarin iedere medewerker als vanzelf het beste uit zichzelf kan en wil halen.

Prioriteit 3: een sterke IT-organisatie en -infrastructuur

In 2022 is de AFM begonnen haar IT te versterken op basis van een vernieuwde IT-strategie. De belangrijkste doelstellingen van die strategie zijn het versterken van de IT-organisatie, het verstevigen van het fundament en het vergroten van het vermogen om nieuwe functionaliteit tijdig te realiseren.

Belangrijkste activiteiten:

- Investeren in (verdere) groei in volwassenheid van de IT-regie organisatie:
 - Implementatie van de herziene inrichting van de IT-regie organisatie.
 - Implementatie van een nieuwe werkwijze binnen de IT-regie organisatie.
 - Ontwikkelen en vaststellen van toekomstbestendige architectuur.
- Doorzetten migratie naar de cloud, uitfasen van legacy en robuuster inrichten van applicatie life cycle management:
 - CRM en SharePoint cloudmigraties afronden.
 - Oude applicaties en software uitfasen.
 - Life cycle management inrichten, bijvoorbeeld voor onze kapitaalmarktsystemen.
- Standaardisatie en harmonisatie van processen en systemen:
 - Datagovernance en -management AFM-breed inrichten.
 - Processen harmoniseren en optimaliseren (te beginnen met DORA- meldingen).
 - Implementatie nieuwe MijnAFM-omgeving.
- Implementatie van IT voor wetgevingstrajecten, zoals DORA en MiCAR.

Deze activiteiten worden gedurende 2024 verder geprioriteerd, waardoor mogelijk niet alle bovenstaande activiteiten in 2024 afgerond zullen worden. Verder wordt er in verband met het nieuwe kostenkader een deep dive IT uitgevoerd op de IT-strategie en de uitvoering daarvan.

4. Financiën 2024

De bekostiging van de AFM is geregeld in de Wet bekostiging financieel toezicht 2019 (Wbft 2019). Op grond van de wet moet onze begroting jaarlijks ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van Financiën en de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen. De AFM is bij het opstellen van de begroting gebonden aan een plafondbedrag dat volgt uit het kostenkader, dat is vastgesteld door de minister van Financiën en de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen.

In dit hoofdstuk geven we achtereenvolgens inzicht in het kostenkader, de lasten per soort, de investeringsbegroting en de financiering van de AFM.

Kostenkader

De minister van Financiën en de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen hebben in afstemming met de AFM voor de periode 2021-2024 een kostenkader vastgesteld (Tabel 4.1). Gedurende deze periode is daarmee in grote lijnen duidelijk wat de maximale kosten van het toezicht zullen zijn en hoe deze kosten zich ontwikkelen. Het kostenkader draagt bij aan de soberheid en doelmatigheid van de AFM.

Tabel 4.1 Kostenkader (EUR mln.)

Kostenkader AFM 2021-2024 (in mln.)	2020	2021	2022	2023	2024
Basisbedrag (uitgangspunt begroting 2020)	106,2	105,9	105,9	105,9	105,9
Bekende uitbreiding takenpakket		3,0	5,2	12,0	20,8
<i>wv. Initieel</i>		1,5	2,0	2,0	2,0
<i>wv. Intensivering nOOB</i>		1,5	2,6	4,1	5,1
<i>wv. Intensivering OOB</i>		0,0	0,6	1,8	2,4
<i>wv. Uitbreiding pensioentoezicht</i>		0,0	0,0	4,1	4,6
<i>wv. DORA</i>		0,0	0,0	0,0	3,1
<i>wv. MiCAR</i>		0,0	0,0	0,0	3,6
Versterking datagedreven toezicht		3,5	3,5	3,5	3,0
Besparingen		1,7-	3,1-	3,4-	3,7-
Nieuw basisbedrag	106,2	110,7	111,5	118,0	126,0
Taakstelling		0,4-	0,8-	1,2-	1,6-
Loonbijstelling		0,8	2,1	4,6	8,1
Prijsbijstelling		0,6	1,3	4,3	6,3
Begrotingskader	106,2	111,7	114,1	125,7	138,7
Post onvoorzien		1,5	2,0	3,0	4,0
<i>wv. opgenomen in begroting</i>		0,0	0,0	0,0	2,2
<i>wv. niet opgenomen in begroting</i>		1,5	2,0	3,0	1,8
Meerjarenkader	106,2	113,2	116,1	128,7	142,7

De post 'bekende uitbreiding takenpakket' is bedoeld voor het toezicht uit hoofde van nieuwe regelgeving op het gebied van de accountancy-sector, financieel-economische criminaliteit, kapitaalmarkten en pensioenen die in de periode 2021-2024 inwerking treedt. Deze post is gedurende de looptijd van het kostenkader tussentijds aangepast voor de intensivering van het toezicht op de OOB-accountantsorganisaties en de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen. Ook voor 2024 komen er een aantal grote nieuwe toezichttaken bij die ten tijde van het vaststellen van het huidige kostenkader nog niet bekend waren: de voorbereiding van het toezicht voortvloeiend uit de Digital Operational Resilience Act (DORA) en de Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR), de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), de Non-Performing Loans Directive (NPLD) en de Toegankelijkheidsrichtlijn (DTR). Voor deze nieuwe wettelijke taken (en voorbereidingen hierop) heeft de AFM structureel extra capaciteit nodig vanaf 2024. Hierbij zijn per nieuwe wettelijke taak inhoudelijke afspraken gemaakt over de uitvoering en daarnaast zijn financiële afspraken gemaakt met het ministerie van Financiën ten aanzien van het laatste jaar van het huidige kostenkader en de begroting 2024. Dit heeft geleid tot een ophoging van het kostenkader 2024; specifiek voor DORA en MiCAR (zie tabel 4-1). Hoewel de totale benodigde capaciteit voor alle nieuwe taken groter is dan de ophoging van het kostenkader voor 2024 is afgesproken dat de AFM zoveel mogelijk werkt met (waar mogelijk) een gefaseerde ingroei waarbij de 'post onvoorzien' in het laatste jaar van het huidige kostenkader voor € 2,2 miljoen wordt aangesproken voor de overige genoemde nieuwe taken. Daarnaast zullen de nieuwe taken ook bekeken worden in het licht van het kostenkader 2025-2028, waarover in 2024 afspraken gemaakt zullen worden met de minister van Financiën en de minister voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen. De overige € 1,8 miljoen van de post Onvoorzien wordt niet in de begroting 2024 opgenomen, waardoor de begroting 2024 € 1,8 miljoen onder het meerjarenkader 2024 ligt. Hierdoor wordt de impact op de heffingen in 2024 enige mate beperkt.

Inclusief loon¹- en prijsbijstelling komt het begrotingskader voor 2024 (inclusief ophoging voor DORA en MiCAR) uit op € 138,7 miljoen. Inclusief de post onvoorzien van € 4,0 miljoen komt het meerjarenkader 2024 uit op € 142,7 miljoen. De post onvoorzien biedt de AFM de flexibiliteit om, in het geval van onvoorziene gebeurtenissen, kosten op te kunnen vangen zonder het meerjarenkader te overschrijden. Er kan pas een beroep op de post onvoorzien gedaan worden als de impact van de onvoorziene gebeurtenis niet binnen de begroting kan worden ingepast. Het bestuur van de AFM moet dan een onderbouwd verzoek op stellen dat moet worden goedgekeurd door de raad van toezicht.

Na goedkeuring wordt het verzoek neergelegd bij de minister van Financiën. Voor 2024 heeft de raad van toezicht haar goedkeuring verleend en is dit verzoek om € 2,2 miljoen in de begroting 2024 op te nemen afgestemd met de minister van Financiën.

¹ Normaliter wordt voor de loonbijstelling, conform de afspraken in het kostenkader, gebruik gemaakt van de juni-raming van het CPB. Omdat er in 2023 (net als in 2022) geen juni-raming gepubliceerd is, is de loonbijstelling 2024 gebaseerd op de maart-raming van het CPB.

Begroting

De begrote, totale lasten voor 2024 bedragen € 140,9 miljoen, dit is 12% hoger dan de begrote lasten 2023. Deze stijging is grotendeels het gevolg van nieuwe taken en loon- en prijsbijstellingen.

De stijging van de totale lasten met € 15,2 miljoen is grotendeels het gevolg van hogere personeelslasten, hogere informatiseringslasten en hogere financiële lasten.

De stijging van de salaris-, sociale en pensioenlasten wordt veroorzaakt door een hoger aantal interne fte's (+5%) en een stijging van de gemiddelde lasten per fte voornamelijk door een collectieve loonstijging. De pensioenlasten worden gedempt door onder meer een lagere toeslagverlening (indexatie pensioen) als gevolg van de gestegen rente. De stijging van de lasten voor externe inhuur wordt grotendeels verklaard door extra inzet in 2024 op IT-change capaciteit als onderdeel van de IT-strategie. Daarnaast is sprake van een beperkte stijging van de gemiddelde inhuurlasten per fte.

Tabel 4.2 Lasten per soort (EUR mln.)

Lasten per soort	Begroting 2023	Begroting 2024	Afw. tov B2023	Realisatie 2022
<i>Salarislasten</i>	64,7	70,6	9%	60,1
<i>Sociale lasten</i>	8,5	9,0	6%	7,5
<i>Pensioenlasten</i>	13,6	13,8	1%	10,7
<i>Inhuur</i>	5,4	6,8	26%	3,6
<i>Overige personeelslasten</i>	4,2	5,2	25%	2,5
Personeelslasten	96,4	105,5	9%	84,5
Huisvestingslasten	5,1	5,2	1%	4,9
Advieslasten	3,6	4,2	16%	2,1
Incidentele lasten overstap pensioenuitvoerder	0,0	0,0	0%	0,1-
Informatiseringslasten	16,7	20,4	22%	16,4
Algemene lasten*	2,4	3,7	57%	2,7
Afschrijvingen	1,5	1,1	-27%	1,2
Financiële baten en lasten	0,0	0,9	0%	0,0-
Totale lasten	125,7	140,9	12%	111,7
* Waarvan contributie ESMA	1,2	1,3	0%	0,0

De informatiseringslasten stijgen in de begroting 2024 sterk. Aan deze stijging liggen de volgende drie oorzaken ten grondslag: (1) gestegen kosten voor de uitvoering van de IT-run, (2) extra inzet in 2024 op IT-change projecten als onderdeel van de IT-strategie en (3) IT-ontwikkeling voor de nieuwe taken DORA en MiCAR. Deze stijging van de informatiseringslasten wordt in 2024 binnen het kostenkader opgevangen door onder andere onderbezetting op deels moeilijk te werven functies en scherpe keuzes in taken, investeringen en prioriteitstelling.

De financiële baten en lasten 2024 zijn € 0,9 miljoen hoger dan in de begroting 2023 (nihil). De afgelopen jaren was de rente negatief. Hierdoor hoefde de AFM geen rente te betalen over haar roodstand bij het ministerie van Financiën en werd deze post op nul begroot.

Per saldo stijgt het aantal fte's met 6% van 740 naar 783 fte in de begroting 2024. Dit betreft een stijging van 36 fte's in dienst en 7 fte's externe inhuur ten opzichte van de begroting 2023. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van nieuwe taken.

Deze stijging van het aantal fte is vooral het gevolg van uitbreiding van het toezicht op accountantsorganisaties (voornamelijk 'Accountancy'), de uitbreiding van het pensioentoezicht voortvloeiend uit de Wet toekomst pensioenen (voornamelijk 'Financiële dienstverlening'), het toezicht als gevolg van de implementatie van de MiCAR verordening (voornamelijk 'Financiële dienstverlening'), het toezicht voortvloeiend uit DORA (voornamelijk 'Directe toezichtondersteuning') en het toezicht op duurzaamheidsverslaggeving uit hoofde van de CSRD (voornamelijk 'Accountancy').

Tabel 4.3 Inzet fte's

Inzet FTE's (incl. inhuur)	Begroting 2023	Begroting 2024	Afw. tov B2023	Realisatie 2022
Financiële dienstverlening	192	216	12%	180
Kapitaalmarkten	83	85	2%	82
Assetmanagement	43	44	2%	41
Accountancy	72	84	16%	59
Subtotaal 4 toezichtgebieden	391	429	10%	362
Directe toezichtondersteuning*	191	198	4%	178
Overige afdelingen**	158	156	-1%	140
Totaal	740	783	6%	680

*Dit betreft Strategie, beleid en internationale zaken, Juridische zaken, het Expertisecentrum en Datagedreven toezicht.

**Dit zijn de bedrijfsvoeringsafdelingen.

Tabel 4.4 Investerings (EUR mln.)

Investerings	Begroting 2023	Begroting 2024	Afw. tov B2023	Realisatie 2022
Verbouwingen	0,1	0,7	626%	0,3
Inventaris	0,2	0,2	-2%	0,3
Computerapparatuur & standaardsoftware	0,0	0,0	0%	1,5
Totale investeringen	0,3	0,9	190%	2,1

Tabel 4.5 Totale lasten Wbft/BES (EUR mln.)

Totale lasten	Begroting 2023	Begroting 2024	Afw. tov B2023	Realisatie 2022
Lasten Wbft	125,1	140,3	12%	111,1
Lasten BES	0,6	0,6	1%	0,6
Totale lasten	125,7	140,9	12%	111,7

Voor 2024 zijn onderhoudsinvesteringen in het pand begroot, uitgaande van een verlenging van het huurcontract. Na verlenging kunnen deze investeringen over een langere termijn worden afgeschreven. Voor 2024 zijn geen significante investeringen in nieuwe computerapparatuur voorzien aangezien in 2022 een aantal noodzakelijke vervangingsinvesteringen heeft plaatsgevonden.

Van begroting naar heffingen

De financiering van de totale lasten van de AFM vindt plaats op grond van de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) en het Besluit bekostiging financieel toezicht (Bbft). Op grond van de Wbft moeten de lasten voor het toezicht op de BES-eilanden (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba) uit hoofde van de Wet financiële markten BES (Wfm BES) en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) apart inzichtelijk gemaakt worden. In tabel 4.5 wordt de onderverdeling van de totale lasten weergegeven.

Tabel 4.6 Exploitatiefverschil Wbft (EUR mln.)

Exploitatiefverschil Wbft	Begroting 2023	Begroting 2024	Afw. tov B2023	Realisatie 2022
<i>Marktbijdrage eenmalige verrichtingen</i>	7,1	8,2	16%	7,2
<i>Marktbijdrage doorlopend toezicht</i>	118,0	132,1	12%	96,4
<i>Boetes en dwangsommen te verrekenen met marktpartijen</i>	0,0	0,0	0%	3,1
<i>Boetes en dwangsommen toekomstend aan de overheid</i>	0,0	0,0	0%	0,0
Toaal baten Wbft	125,1	140,3	12%	106,7
Totaal lasten Wbft	125,1	140,3	12%	111,1
Exploitatiefverschil Wbft	0,0	0,0	0%	-4,4
<i>Toevoeging aan heffingsreserve</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	0%	3,1
<i>Voornemen tot aanwending van heffingsreserve</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>pm</i>	0%	<i>n.v.t.</i>

Een verdere opsplitsing tussen de lasten en opbrengsten uit hoofde van de Wbft (Tabel 4.6) en uit hoofde van het toezicht op de BES-eilanden (Tabel 4.7) is hierboven en op volgende pagina opgenomen.

De AFM brengt deze lasten uit hoofde van de Wbft op twee manieren bij de markt in rekening: via jaarlijkse heffingen voor de doorlopende toezichtlasten en via een tarief per verrichting.

De tarieven voor eenmalige verrichtingen, zoals vergunningaanvragen en bestuurderstoetsingen zijn bij ministeriële regeling vastgelegd. De begrote opbrengsten 2024 bedragen € 8,2 miljoen en zijn hoger dan in de begroting 2023 (€ 7,1 mln.). Deze stijging wordt onder andere veroorzaakt door aanvragen als gevolg van de implementatie van de MiCAR-verordening per 1 januari 2025. Het verwachte aantal aanvragen in het prospectustoezicht is daarentegen gedaald ten opzichte van de begroting 2023.

De marktbijdrage doorlopend toezicht bestaat uit de begrote lasten Wbft minus de begrote lasten eenmalige verrichtingen. Aangezien het uitgangspunt voor de tarieven eenmalige verrichtingen kosten-

dekkendheid is, zijn de begrote lasten en de begrote opbrengsten voor eenmalige verrichting aan elkaar gelijkgesteld. De lasten die via een jaarlijkse heffing in rekening worden gebracht bij marktpartijen bedragen in 2024 € 132,1 miljoen. Deze marktbijdrage is € 14,1 miljoen hoger dan de marktbijdrage doorlopend toezicht in de begroting 2023 (€ 118,0 mln.) als gevolg van de gestegen lasten. De marktbijdrage doorlopend toezicht is exclusief (1) de te verrekenen bedragen uit voorgaande jaren en (2) de eventuele inzet van de heffingsreserve. Het totale te heffen bedrag wordt via vaste percentages aan 16 categorieën van onder toezicht staande ondernemingen toegerekend. Deze percentages staan in principe voor een periode van vijf jaar vast en zijn opgenomen in bijlage 1A van de Bbft.

Het te verrekenen bedrag uit voorgaande jaren wordt bepaald bij de vaststelling van de jaarrekening 2023. Exploitatiefverschillen treden jaarlijks op als gevolg van verschillen tussen de begrote en werkelijke lasten en opbrengsten. Exploitatiefverschillen worden met de markt verrekend in het jaar nadat zij zijn ontstaan op basis van de vaste percentages zoals die het voorafgaande jaar van toepassing waren (bijlage 1A van de Bbft).

Opbrengsten uit boetes en dwangsommen kunnen van jaar tot jaar verschillen en worden niet begroot. De opbrengsten tot een maximum van € 4,5 miljoen worden ofwel gebruikt om de heffingsreserve te vullen, ofwel komen via het exploitatieverschil ten goede aan alle onder toezicht staande instellingen². De heffingsreserve heeft als doel het dekken van incidentele kosten of andere kosten die tot onevenredig hoge tarieven voor bepaalde onder toezicht staande instellingen zouden leiden.

De AFM heeft het voornemen de heffingsreserve in 2024 in te zetten om de stijging van de marktbijdrage doorlopend toezicht als gevolg van een aantal nieuwe taken te dempen. Voor de inzet van de heffingsreserve is toestemming nodig van zowel de minister van Financiën als de minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen.

Deze toestemming vindt plaats bij vaststelling van de regeling bekostiging financieel toezicht uiterlijk op 1 juni 2024.

De kosten van het BES-toezicht zijn in de begroting 2024 gelijk aan de begroting 2023. De bekostiging van het toezicht op de BES-eilanden is geregeld in de Wet financiële markten BES en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES. In de onderliggende Regeling financiële markten BES zijn de tarieven opgenomen voor de eenmalige toezichtverrichtingen en de tarieven voor het doorlopend toezicht. De tarieven zijn niet kostendekkend vastgesteld. De overheid vergoedt de kosten voor zover deze marktbijdrage niet toereikend is. De begrote marktbijdrage is heel beperkt en afgerond in miljoenen gelijk aan nul.

Tabel 4.7 Exploitatieverschil BES (EUR mln.)

Exploitatieverschil BES	Begroting 2023	Begroting 2024	Afw. tov B2023	Realisatie 2022
<i>Marktbijdrage doorlopend toezicht</i>	0,008	0,009	0%	0,009
<i>Marktbijdrage eenmalige verrichtingen</i>	0,004	0,000	0%	0,000
<i>Overheidsbijdrage</i>	0,614	0,621	1%	0,552
Totaal baten BES	0,626	0,630	1%	0,561
Totaal lasten BES	0,626	0,630	1%	0,561
Exploitatieverschil BES	0,000	0,000	0%	0,000

² Opbrengsten uit boetes en dwangsommen boven de € 4,5 miljoen worden afgedragen aan het ministerie van Financiën.

Risico's en onzekerheden in de begroting

De begroting 2024 betreft het laatste jaar van het lopende kostenkader 2021-2024. De begroting 2024 kent een aantal risico's en onzekerheden, naast de inflatie- en renteontwikkeling. De AFM heeft voor 2024 inzichtelijk gemaakt waar de grootste risico's liggen en welke activiteiten wij als toezichthouder kunnen doen om die risico's te verminderen of vermijden.

Brexit heeft m.u.v. de CCPs plaatsgevonden zonder equivalentie. De AFM heeft daardoor een zwaardere rol gekregen in het Europese kapitaalmarkttoezicht dan verwacht. Daarnaast zijn er onvoorziene ontwikkelingen op de energiemarkt die capaciteit blijven vergen. Maar wellicht de grootste uitdaging betreft de vele nieuwe toezichtstaken die de AFM heeft uit te voeren, waarbij dit niet alleen een uitdaging vormt ten aanzien van de werving van personeel, maar ook t.a.v. de IT, de overige bedrijfsvoering en toezichtondersteuning. Ook de komende jaren zal er (met name vanuit de EU) verdere nieuwe wet- en regelgeving vertaald moeten worden in nieuwe toezichtstaken, waarbij in 2024 de eerste toezichtstaken worden opgepakt. Ook op gebied van duurzaamheid liggen nieuwe belangrijke taken voor de AFM. Een van de gevolgen hiervan is dat de IT-organisatie groeit, o.a. mede als gevolg van wettelijke vereisten, maar ook door de groei van ons toezicht en noodzaak van een marktconforme dienstverlening. Dit brengt structureel hogere IT-kosten met zich mee. Hieruit volgt ook de conclusie dat we, op langere termijn, meer activiteiten willen uitvoeren dan dat we op dit moment met onze huidige capaciteit kunnen uitvoeren. De afgelopen jaren heeft de AFM deze ontwikkelingen weten op te vangen binnen bestaande middelen, soms door moeilijke keuzes en scherpe prioritering, soms door onderbezetting. Prioriteren betekent ook dat de AFM bepaalde onderwerpen in 2024 niet oppakt. Het feit dat onderwerpen door de AFM niet geprioriteerd zijn, betekent niet automatisch dat de AFM dit verstandig acht. Als het geschatte restrisico van de niet geprioriteerde onderwerpen naar het oordeel van de AFM te groot wordt, dan verzoekt de AFM de minister van Financiën de toezichtcapaciteit te vergroten, zodat deze onderwerpen alsnog aandacht kan geven. Bij de begroting 2023 was reeds aangekondigd dat, t.a.v. DORA en overige bijkomende nieuwe wetgeving, extra middelen benodigd zijn. Voor 2024 zijn nu afspraken gemaakt in het lopende kostenkader

en de begroting 2024. Deze onderwerpen worden meegenomen in de voorbereidingen t.a.v. het nieuwe kostenkader 2025-2028.

5. Bijlage: Externe KPI's

Voor de interne sturing en de externe verantwoording maakt de AFM gebruik van een besturingscyclus. In deze cyclus vindt binnen de financiële randvoorwaarden het proces plaats van (strategische) planning, uitvoering, (bij)sturing en verantwoording. Aan de hand van tussentijdse meetmomenten wordt beoordeeld of de AFM 'op koers' ligt. We sturen op onze doelstellingen door middel van dashboards waarin de voortgang en vooruitblik inzichtelijk zijn gemaakt met behulp van onder andere Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's). Externe belanghebbenden krijgen informatie over de voortgang. In het jaarverslag leggen wij verantwoording af over de resultaten en effecten van onze inspanningen.

In deze Agenda zetten we uiteen welke activiteiten we gaan uitvoeren. Dit wordt gedaan aan de hand van de onderwerpen uit de AFM OGSM zoals die voor het jaar 2024 door het bestuur gedefinieerd zijn, aangevuld met enkele operationele doelstellingen. Aan onze doelen hebben we een aantal Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) gekoppeld die in deze bijlage worden toegelicht.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten
1	Digitalisering	De AFM beheerst de effecten van digitalisering in de markt door in toenemende mate met data en technologie toezicht te houden op technologie.	<ul style="list-style-type: none"> 1.1 Het toezicht op DORA wordt voorbereid en het instellingen-toezicht op (digitale) bedrijfsvoering versterkt. 1.2 Datagedreven toezicht levert zichtbare toezichtresultaten op. 1.3 De voorbereiding op de AI-verordening wordt afgerond.
2	Internationalisering	De AFM is internationaal invloedrijk door gericht bij te dragen aan EU regelgeving en het EU toezicht actief te verbeteren.	<ul style="list-style-type: none"> 2.1 De AFM bereidt het toezicht op crypto's voor, en realiseert draagvlak in EU-verband voor het effectief bestrijden van illegalen en het oplossen van cross border issues. 2.2 We laten binnen de EU zien dat risicogestuurd en datagedreven werken op een doelmatige manier zorgt voor resultaten in het toezicht.
3	Duurzaamheid	De AFM heeft een integrale strategie voor toezicht op duurzaamheid door passende informatie en adviezen over duurzaamheidsfactoren in beleggingen af te dwingen, toezicht te houden op betrouwbare ESG-rapportages en toezicht op naleving CSRD voor te bereiden.	<ul style="list-style-type: none"> 3.1 We ontwikkelen een integrale toezichtstrategie voor toezicht op duurzaamheid. 3.2 Connectiviteit tussen financiële en niet-financiële gegevens (ESG) wordt de norm. 3.4 De CSRD duurzaamheidsimplementatie wordt voorbereid voor 2025.
4	Accenten in toezicht	De AFM voert prioriteiten in het toezicht effectief uit door de start van het toezicht op de pensioentransitie en de bestrijding van manipulatief handelsgedrag.	<ul style="list-style-type: none"> 4.1 Het AFM toezicht op de pensioentransitie gaat succesvol van start. 4.2 Het vernieuwde toezicht op financiële dienstverleners wordt succesvol uitgevoerd. 4.3 De AFM bestrijdt manipulatief handelsgedrag inzake equity, bonds and commodities.
5	Professionele organisatie	De AFM is een professionele en vitale organisatie die wendbaar is, een sterk lerend vermogen heeft, beschikt over een effectieve IT infrastructuur en over voldoende budget beschikt.	<ul style="list-style-type: none"> 5.1 De IT-strategie is succesvol door voorspelbare IT-implementaties, zoals de afronding van de cloudmigraties, het ondersteunen van nieuwe taken en de vernieuwing van MijnAFM. 5.2 De AFM werkt mee aan het tot stand komen van een passend kostenkader, in samenwerking met de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. 5.3 Streven naar afhandeling van 100% van de vergunningaanvragen/personentoetsingen binnen de wettelijke termijn. 5.4 De AFM streeft ernaar de kosten binnen het vastgestelde kostenkader/begroting te houden.